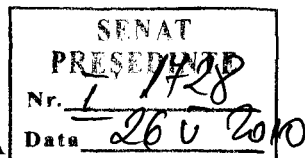

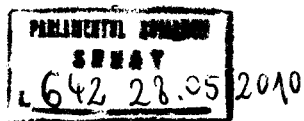
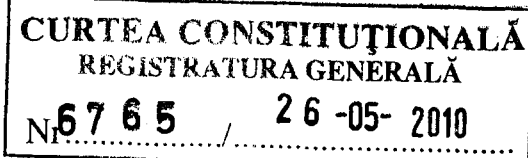

R O M Â N I A
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

Palatul Parlamentului
Calea 13 Septembrie nr. 2, Intrarea B1, Sectorul 5, 050725 București 40,
România
Telefon: (+40-21) 313 25 31 Fax: (+40-21) 312 54 80
Internet : <http://www.ccr.ro> E-mail: pres@ccr.ro

Dosar nr.1357A/2010

Domnului
MIRCEA DAN GEOANĂ
Președintele Senatului

SG / u. Ceauș

În temeiul art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, vă trimitem, alăturat, în copie, sesizarea formulată de un număr de 29 de senatori cu privire la neconstituționalitatea Legii lustrăției, privind limitarea temporară a accesului la unele funcții și demnități publice pentru persoanele care au făcut parte din structurile de putere și din aparatul represiv al regimului comunist în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989.

Vă adresăm rugămintea de a ne comunica punctul dumneavoastră de vedere până la data de 5 iunie 2010, ținând seama de faptul că dezbaterile Curții Constituționale vor avea loc la data de 7 iunie 2010.

Vă asigurăm, Domnule Președinte, de deplina noastră considerație.

PREȘEDINTE
Ioan Vida
Prof. univ. dr. Ioan Vida

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURA GENERALĂ

Nr. **6723** / **26-05-2010**

Parlamentul României *dos. 1357A/2010*
Senat

Secretar General

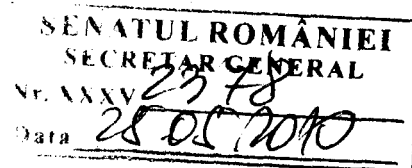
SENATUL ROMÂNIEI
SECRETAR GENERAL
Nr. XXXV *2380*
Data *25.05.2010*

Domnului

Prof. univ.dr. IOAN VIDA
PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

În temeiul dispozițiilor art.15 alin.(4) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, vă trimitem, alăturat, sesizarea de neconstituționalitate cu privire la *Legea lustrației, privind limitarea temporară a accesului la unele funcții și demnități publice pentru persoanele care au făcut parte din structurile de putere și din aparatul represiv al regimului comunist în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989*, formulată în condițiile art.146 lit.a) din Constituția României, republicată, și depusă la Senat în ziua de 25 mai 2010.

SECRETAR GENERAL

Ion Moraru

GRUPUL PARLAMENTAR PSD+PC

Nr. 621/25.05.2010

Domnului ION MORARU
Secretar General al Senatului

În temeiul dispozițiilor art.146, lit.a) din Constituție, republicată, și ale art.15 din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, vă înaintăm alăturat sesizarea de neconstituționalitate pentru Legea lustrației, privind limitarea temporară a accesului la unele funcții și demnități publice pentru persoanele care au făcut parte din structurile de putere și din aparatul represiv al regimului comunist în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989, formulată de un număr de 29 de senatori.

Anexăm alăturat textul sesizării și tabelul senatorilor inițiatori.

Cu stimă,

CATRE:

CURTEA CONSTITUTIONALA

**Palatul Parlamentului, Intrarea B1, Bucuresti, Calea 13 Septembrie nr. 2,
sector 5**

SESIZARE

cu privire la neconstitutionalitatea Legii lustratiei privind limitarea temporara a accesului la unele functii si demnitati publice, pentru persoanele care au facut parte din structurile de putere si din aparatul represiv al regimului comunist in perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989

Subsemnatii, identificati in Anexa prezentei sesizari,

In exercitarea dreptului de a formula obiectii privind constitutionalitatea legilor inainte de promulgare,

In temeiul dispozitiilor art. 146 lit. a) din Constitutia Romaniei, republicata, respectiv ale art. 11 alin. 1 parag. A lit. a) si ale art. 15 si urmatoarele din Legea nr. 47/1992 privind organizarea si functionarea Curtii Constitutionale, republicata, cu modificarile si completarile ulterioare, va solicitam sa constatati neconstitutionalitatea Legii lustratiei privind limitarea temporara a accesului la unele functii si demnitati publice, pentru persoanele care au facut parte din structurile de putere si din aparatul represiv al regimului comunist in perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989 (denumita in continuare „Legea lustratiei”) inainte de promulgare, pentru motivele pe care le expunem in continuare:

- 1) Incalcareea dispozitiilor art. 37 alin. (1) din Constitutia Romaniei, republicata, privind dreptul de a fi ales, raportat la dispozitiile art. 53 din Constitutie referitor la conditiile in care poate fi dispusa restrangerea exercitiului unor drepturi sau al unor libertati**

Conform art. 37 coroborat cu art. 16 alin. (3) si art. 40 alin. (3) din Constitutia Romaniei, au dreptul de a fi alesi cetatenii romani cu drept de vot care au domiciliul in tara, au implinit varsta ceruta de lege pentru accesul in cadrul organelor pentru care candideaza si nu fac parte din categoria celor carora le

este interzisa asocierea in partide politice (respectiv judecatorii Curtii Constitutionale, avocatii poporului, magistratii, membrii activi ai armatei, politistii si alte categorii de functionari publici stabilite prin lege organica).

Legea fundamentala nu instituie alte interdictii sau incompatibilitati in ceea ce priveste cerintele pe care trebuie sa le indeplineasca persoanele care candideaza pentru functii electiv publice.

Pe de alta parte, art. 53 din Constitutie, republicata, stabileste urmatoarele:

“(1)Exercitiul unor drepturi sau al unor libertati poate fi restrans numai prin lege si numai daca se impune, dupa caz, pentru: apararea securitatii nationale, a ordinii, a sanatatii ori a moralei publice, a drepturilor si a libertatilor cetatenilor; desfasurarea instructiei penale; prevenirea consecintelor unei calamitati naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav.

(2)Restrangerea poate fi dispusa numai daca este necesara intr-o societate democratica. Masura trebuie sa fie proportionala cu situatia care a determinat-o, sa fie aplicata in mod nediscriminatoriu si fara a aduce atingere existentei dreptului sau a libertatii”.

In consecinta, Legea fundamentala permite legiuitorului instituirea unor limitari in exercitarea drepturilor fundamentale exclusiv in masura in care sunt respectate cumulativ urmatoarele conditii imperative:

- 1) restrangerea sa se impuna, dupa caz, pentru apararea securitatii nationale, a ordinii, a sanatatii ori moralei publice, a drepturilor si a libertatilor cetatenilor; desfasurarea instructiei penale, prevenirea consecintelor unei calamitati naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav;
- 2) restrangerea poate fi dispusa numai daca este necesara intr-o societate democratica;
- 3) restrangerea trebuie sa fie proportionala cu situatia care a determinat-o;
- 4) restrangerea trebuie sa fie aplicata in mod nediscriminatoriu si fara a aduce atingere existentei dreptului sau libertatii.

Legea lustratiei excede cadrulul constitutional, prevazand o noua situatie care ar justifica restrangerea dreptului de acces in functiile publice, care nu este prevazuta de art. 53 din Constitutia Romaniei, republicata, fiind astfel neconstitutionala, in conditiile in care orice modificare a constitutiei nu poate fi realizata decat printr-o lege constitutionala de revizuire, conform art. 73 alin. (2), care nu poate avea ca rezultat suprimarea drepturilor si a libertatilor fundamentale ale cetatenilor sau a garantiilor acestora, conform art. 152 alin. (2) din Legea fundamentala.

Initiatorii proiectului de lege motiveaza ca limitarea se intemeieaza pe dispozitiile art. 53 din Constitutie, respectiv pe necesitatea de "insanatosire a moralei publice, intinata de cutumele comuniste". Chiar daca s-ar admite posibilitatea restrangerii dreptului de a accede in functiile publice pe criteriul apartenentei in anumite functii ale nomenclaturii comuniste, se ridica problema proportionalitatii si a eficientei juridice a unei astfel de masuri, in conditiile adoptarii sale la peste 21 de ani de la caderea regimului comunist, in decembrie 1989.

Or, asa cum s-a retinut si in jurisprudenta Curtii Europene a Drepturilor Omului, in conditiile trecerii unei perioade atat de indelungate de la reinstituirea democratiei in Romania, acest temei nu mai este suficient pentru a justifica efectul preventiv al restrictiei, fiind necesara verificarea altor elemente, in special participarea persoanelor vizate de măsurile de lustratie la acte concrete de rasturnare a regimului democratic. (a se vedea sectiunea 3.c) din prezenta sesizare).

Chiar daca regimul comunist este asociat cu o serie de abuzuri, manifestate in special impotriva drepturilor si libertatilor fundamentale ale omului, promovarea Legii lustratiei atat de tardiv aduce o atingere deosebit de grava insasi esentei statului de drept, pe care se intemeieaza statul roman, conform art. 1 alin. (3) din Constitutia Romaniei, care consta, in primul rand, tocmai in certitudinea dreptului, accesibilitatea regulii juridice si claritatea exprimarii acesteia si, mai apoi, implica neretroactivitatea normelor juridice si caracterul previzibil al schimbarilor legislative.

Or, Legea lustratiei incalca cerintele de previzibilitate ale normei juridice, impunand restrictii persoanelor care cad sub incidenta dispozitiilor sale in ceea ce priveste accesul in functiile publice, restrictii care vin ca urmare a unor fapte din trecut, cand persoanele in cauza nu puteau, in mod rezonabil, sa prevada ca actiunile lor pot avea consecinte negative pe viitor.

Prin urmare, este inadmisibil ca intr-un stat de drept sa se adopte un act normativ care instituie o limitare a dreptului de fi ales, pe temeiul unei culpabilizari generale avand la baza criteriul simplei apartenentei in structurile unui regim care, la momentul functionarii sale, era in concordanta cu dispozitiile constitutionale si legale aplicabile in statul roman.

Totodata, este inacceptabil pentru un stat de drept ca persoanele care au ocupat functiile prevazute de art. 1 din Legea lustratiei in cadrul fostului regim comunist sa suporte interdictia ocuparii unor functii publice sau electiv, in conditiile in care, in sistemul de drept actual, o astfel de masura poate fi aplicata doar in urma unei condamnari penale.

Or, ineligibilitatea destinatarilor Legii lustratiei se bazeaza pe angajamentul lor politic din trecut, iar nu pe comportamentul lor actual, neluand in calcul inexistenta condamnarii penale ale acestora. In acest mod se aduce atingere si prezumtiei de nevinovatie, instituita de art. 28 din Constitutie, care stabileste ca o persoana este considerata nevinovata pana la ramanerea definitiva a hotrararii

judecatoresci de condamnare, prezumtia de nevinovatie constituind un drept fundamental al cetateanului roman.

2. Incalcare art. 16 alin. (1) din Constitutia Romaniei, republicata, referitor la incalcare egalitatii cetatenilor in fata legii

Art. 16 alin. (1) din Constitutie garanteaza egalitatea cetatenilor in fata legii si a autoritatilor publice, fara privilegii si fara discriminari. Combaterrea discriminarii constituie, totodata, un principiu al statului de drept, stand la baza acestuia, asa cum se arata in art. 1 alin. (3) din Legea fundamentala.

Mentionam ca in acceptiunea Ordonantei Guvernului nr. 137/2000 privind prevenirea si sanctionarea tuturor formelor de discriminare, republicata, cu modificarile si completarile ulterioare, au caracter discriminatoriu prevederile, criteriile sau practicile aparent neutre, care dezavantajeaza anumite persoane, pe baza criteriilor prevazute de lege, fata de alte persoane, in afara cazului in care aceste prevederi, criterii sau practici sunt justificate obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a acestui scop sunt adecvate si necesare.

Or, Legea lustratiei instituie, in mod evident, o discriminare intre cetatenii romani in ceea ce priveste accesul in functiile publice, numite si electiv, pe criteriul apartenentei la partidul comunist in perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989, in conditiile in care aceasta restrangere depaseste cadrul constitutional prevazut de art. 53 din Legea fundamentala, negasindu-si justificarea la distanta de 21 de ani de la caderea regimului totalitar, in conditiile actualului context istorico-politic, în care nu sunt semnalate amenintari la adresa ordinii democratice si nici nu exista riscul reinstaurarii vechiului regim.

Mai mult, chiar daca s-ar recunoaste necesitatea unei astfel de restrictii pentru activitatea politica a persoanelor in serviciul statului care participa la exercitarea puterii executive sau judiciare, fiind important sa se apere neutralitatea lor politica, in scopul de a asigura tuturor cetatenilor un tratament egal, echitabil si neviciat de consideratii politice - in situatia in care o astfel de masura ar fi fost adoptata in primii ani de democratie, cand s-ar fi justificat utilitatea ei - in ceea ce priveste puterea legislativa, care se fundamenteaza pe ideea pluralismului politic, o astfel de restrictie nu este justificata, indiferent de momentul la care este adoptata, deoarece niciun parlamentar sau deputat nu poate fi, prin definitie, neutru din punct de vedere politic.

Cu toate acestea, subliniem faptul ca restrictiile impuse de Legea lustratiei in sarcina candidatilor la functiile publice electiv sau numite sau a persoanelor care ocupa astfel de functii la data intrarii in vigoare a legii nu pot fi privite altfel decat ca o discriminare pe criterii de apartenenta politica, contrar dispozitiilor art. 16 alin. (1) coroborat cu art. 1 alin. (3) din Constitutie, republicata.

3. Incalcarea prevederilor art. 11 alin. (2) si art. 20 din Constitutia Romaniei, republicata, referitoare la suprematia instrumentelor juridice internationale ratificate in materia drepturilor omului

Potrivit art. 20 din Constitutie, republicata, dispozitiile constitutionale privind drepturile si libertatile cetatenilor vor fi interpretate si aplicate in concordanta cu Declaratia Universala a Drepturilor Omului, cu pactele si cu celelalte tratate la care Romania este parte, iar in masura in care exista neconcordanțe între pactele si tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care Romania este parte, si legile interne, au prioritate reglementarile internationale, cu exceptia cazului in care Constitutia sau legile interne contin dispozitii mai favorabile.

Or, Legea lustratiei aduce atingere unei serii de acte internationale care instituie drepturi si libertati pe care statul roman se obliga sa le garanteze, dupa cum urmeaza:

- a) **Incalcarea art. 19, 20 si 21 din Declaratia Universala a Drepturilor Omului, proclamata de Adunarea generala a Natiunilor Unite la 10 decembrie 1948 si semnata de Romania la 14 decembrie 1955, care proclama dreptul fiecărei persoane de a participa la conducerea treburilor publice ale tarii, dreptul de a avea acces in conditii de egalitate la functiile publice, precum si faptul ca vointa poporului sa fie exprimata prin alegeri libere, prin sufragiu universal si egal (art. 21), dreptul la opinie si de exprimare (art. 19), precum si libertatea de intrunire si asociere pasnica (art. 20).**
- b) **Incalcarea art. 19 si 25 din Pactul International cu privire la drepturile civile si politice, ratificat de Romania Decretul nr. 212/1974, care consacra atat dreptul de a fi ales si, respectiv, numit in functiile publice in conditii de egalitate, cat si protectia fiecărei persoane impotriva discriminarii pentru opiniile exprimate, inclusiv cele politice.**

Astfel, potrivit art. 25 din Pactului International cu privire la drepturile civile si politice, *"orice cetatean are dreptul si posibilitatea, fara nici una dintre discriminările la care se refera art. 2 (n.a. fara nici o deosebire, in special de rasa, culoare, sex, limba, religie, opinie politica sau orice alta opinie, origine nationala sau sociala, avere, nastere sau intemeiata pe orice alta imprejurare) si fara restrictii nerezonabile:*

- a) *de a lua parte la conducerea treburilor publice, fie direct, fie prin intermediul unor reprezentanti liber alesi;*
- b) *de a alege si de a fi ales, in cadrul unor alegeri periodice, oneste, cu sufragiu universal si egal si cu scrutin secret, asigurind exprimarea libera a vointei alegatorilor;*

c) *de a avea acces, in conditii generale de egalitate, la functiile publice din tara sa*".

Totodata, art. 19 din Pactul international mentionat, prevede ca: "(1) *Nimeni nu trebuie sa aiba de suferit din cauza opiniilor sale.*

(2) *Orice persoana are dreptul la libertatea de exprimare; acest drept cuprinde libertatea de a cauta, de a primi si de a raspindi informatii si idei de orice fel, indiferent de frontiere, sub forma orala, scrisa, tiparita ori artistica sau prin orice alt mijloc, la alegerea sa.*

(3) *Exercitarea libertatilor prevazute la paragraful 2 al prezentului articol comporta obligatii si raspunderi speciale. In consecinta, ea poate fi supusa anumitor limitari care trebuie insa stabilite in mod expres prin lege si care sunt necesare:*

a) *respectarii drepturilor sau reputatiei altora;*

b) *apararii securitatii nationale, ordinii publice, sanatatii sau moralitatii publice*".

c) Incalcarea art. 8, 10, 11 si 14 din Conventia Europeana pentru Apararea Drepturilor Omului si a Libertatilor Fundamentale, semnata la Roma la 4 noiembrie 1950, ratificata de Romania prin Legea nr. 30/1994, precum si a art. 3 din Protocolul nr. 1 la Conventie

Potrivit art. 8 – „Dreptul la respectarea vietii private si de familie” din Conventie: "(1) *Orice persoana are dreptul la respectarea vietii sale private si de familie, a domiciliului sau si a corespondentei sale.*

(2) *Nu este admis amestecul unei autoritati publice in exercitarea acestui drept decat in masura in care acest amestec este prevazut de lege si daca constituie o masura care, intr-o societate democratica, este necesara pentru securitatea nationala, siguranta publica, bunastarea economica a tarii, apararea ordinii si prevenirea faptelor penale, protejarea sanatatii sau a moralei, ori protejarea drepturilor si libertatilor altora*".

Totodata, potrivit art. 10 – Libertatea de exprimare - din Conventie: „(1) *Orice persoana are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de opinie si libertatea de a primi sau de a comunica informatii ori idei fara amestecul autoritatilor publice si fara a tine seama de frontiere.*

(2) *Exercitarea acestor libertati ce comporta indatoriri si responsabilitati poate fi supusa unor formalitati, conditii, restringeri sau sanctiuni prevazute de lege, care constituie masuri necesare, intr-o societate democratica, pentru securitatea nationala, integritatea teritoriala sau siguranta publica, apararea ordinii si prevenirea infractiunilor, protectia sanatatii sau a moralei, protectia reputatiei sau a drepturilor altora pentru a impiedica divulgarea de informatii confidentiale sau pentru a garanta autoritatea si impartialitatea puterii judecatoresti.*

Cat priveste art. 11 - Libertatea de intrunire si de asociere – din Conventie, acesta stabileste ca: „ (1) Orice persoana are dreptul la libertatea de intrunire pasnica si la libertatea de asociere, inclusiv dreptul de a constitui cu altii syndicate si de a se afilia la syndicate pentru apararea intereselor sale.

(2). *Exercitarea acestor drepturi nu poate face obiectul altor restrangeri decit acelea care, prevazute de lege, constituie masuri necesare, intr-o societate democratica, pentru securitatea nationala, siguranta publica, apararea ordinii si prevenirea infractiunilor, protejarea sanatatii sau a moralei ori pentru protectia drepturilor si libertatilor altora.*

(3) *Exercitarea drepturilor si libertatilor recunoscute de prezenta conventie trebuie sa fie asigurata fara nici o deosebire bazata, in special, pe sex, rasa, culoare, limba, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine nationala sau sociala, apartenenta la o minoritate nationala, avere, nastere sau orice alta situatie.*

Art. 14 – Interzicerea discriminarii - din Conventie statueaza, in mod clar, ca: „*Exercitarea drepturilor si libertatilor recunoscute de prezenta conventie trebuie sa fie asigurata fara nici o deosebire bazata, in special, pe sex, rasa, culoare, limba, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine nationala sau sociala, apartenenta la o minoritate nationala, avere, nastere sau orice alta situatie.*

Nu in ultimul rand, art. 3 din Protocolul nr. 1 la Conventie, consacra dreptul de vot si dreptul de a fi ales in functiile electice publice, stabilind ca: *“Inaltele parti contractante se angajeaza sa organizeze, la intervale rezonabile, alegeri libere cu vot secret, in conditiile care asigura libera exprimare a opiniei poporului cu privire la alegerea corpului legislativ”.*

Subliniem faptul ca problema lustratiei administrative si a interdictiei drepturilor electorale ale fostilor lideri comunisti si ale membrilor aparatului statului totalitar comunist a fost dezbatuta in jurisprudenta Curtii Europene a Drepturilor Omului, existand, in acest sens, o serie de spete relevante in care Curtea, analizand interdictiile similare celor cuprinse in Legea lustratiei, adoptate de unele dintre statele din fostul bloc comunist, a constatat incompatibilitatea acestora cu art. 8 art. 10, art. 11, art. 14 din Conventie, precum si cu art. 3 al Protocolului nr. 1 la Conventie.

Astfel, in cauza **Sidabras si Dziautas c. Lituania**¹, Curtea Europeana a cercetat incalcarea art. 8 si 14 din Conventie, raportat la situatia de fapt a reclamantilor, care fusesera destituiti din functiile publice pe care le ocupau, de inspector fiscal si, respectiv, procuror si carora li se interzisese, pana in anul 2009, sa ocupe diverse functii publice si private ca urmare a faptului ca, in perioada U.R.S.S., au fost agenti KGB.

¹ Curtea Europeana a Drepturilor Omului, sectia a II-a – camera, Hotararea din 27 iulie 2004, cauza Sidabras si Dziautas c. Lituania, cererile nr. 55480/00 si 59330/00, definitiva.

In ceea ce priveste proportionalitatea masurii, Curtea a statuat ca este imposibil de a stabili o legatura rezonabila intre interdictiile stabilite de statul lituanez si scopul legitim urmarit de acestea, in conditiile adoptarii unei astfel de legi a lustratiei la aproape 10 ani de la declararea independentei Lituaniei, iar reclamantilor le-au fost impuse restrictiile mai sus-mentionate dupa 9, respectiv 13 ani de la parasirea KGB. Totodata, in perioada considerabila de la caderea regimului comunist si intrarea in vigoare a legislatiei contestate se poate considera ca, in mod rezonabil, reclamantii nu au luat in considerare consecintele determinate de fosta lor calitate de agenti KGB.

In consecinta, avand in vedere gama larga de pozitii publice si private la care reclamantii nu au mai avut acces, cu consecinte asupra posibilitatii lor de a-si exercita viata privata, precum si disproportionalitatea masurii adoptate, Curtea a retinut, in cauza, incalcarea art. 14 coroborat cu art. 8 din Conventie.

Un rationament asemanator al Curtii Europene a Drepturilor Omului se regaseste si in **cauza Rainys si Gasparavicius c. Lituania²**, unde s-a retinut ca interzicerea exercitarii profesiei de avocat si de consilier juridic pana in anul 2009, impusa reclamantilor pe motiv ca au fost agenti KGB, este discriminatorie, iar **legea in materie a fost adoptata tardiv, respectiv dupa 10 ani de la proclamarea independentei Lituaniei si dupa parasirea KGB de catre reclamanti. Astfel, s-a constatat violarea art. 8 – „Dreptul la respectarea vietii private si familiale” si a art. 14 - „Interdictia discriminarii”**.

In cauza **Zdanoka c. Letonia³**, in care Curtea Europeana analizeaza interzicerea drepturilor electorale la alegerile nationale parlamentare si locale ale fostilor lideri politici comunisti pe termen nedefinit - interdictie prevazuta de Legea alegerilor legislative din 1995 - din perspectiva art. 3 - „Dreptul la vot” din Protocolul nr. 1 la Conventie si a art. 11 - „Libertatea de reuniune si de asociere” din Conventie, reitereaza, faptul ca masurile de lustratie administrativa nu se mai justifica in masura in care au fost adoptate la distanta foarte mare de momentul caderii regimului comunist, apartenenta in cadrul acestui partid in perioada activarii regimului totalitar nemaifiind **suficienta pentru a justifica efectul preventiv al restrictiilor impuse, pentru aplicarea restrictiilor fiind necesara verificarea altor elemente, in special participarea celor vizati la acte concrete de rasturnare a regimului democratic.**

² Curtea Europeana a Drepturilor Omului, sectia a III-a – camera, Hotararea din 7 aprilie 2005, cauza Rainys si Gasparavicius c. Lituania, definitiva.

³ Curtea Europeana a Drepturilor Omului, Marea Camera, Hotararea din data de 16 martie 2006 in cauza Zdanoka c. Letonia privind plangerea 58278/00.

In cauza **Janis Adamsons c. Letoniei**⁴, Curtea a retinut incalcare art. 3 din Protocolul nr. 1 la Conventiei, stabilind ca masura de lustratie analizata este arbitrara si disproportionala fata de scopul urmarit. In speta, reclamantul a fost exclus de la alegeri prin aplicarea unei dispozitii conform caruia sunt neeligibile toate persoanele „care sunt sau au fost agenti ai organelor de siguranta publica, de informatii sau contraspionaj din URSS, RSS Letona sau dintr-un alt stat”, acesta fiind considerat fost agent KGB, desi el sustinea ca a fost doar agent al trupelor de granicieri ale KGB, care nu aveau legatura cu spionajul sau contraspionajul, iar nu „agent KGB”.

Curtea a retinut ca notiunea de agent KGB este, in sine, prea vasta; interpretata literal, se poate considera ca include orice persoana care fusese in serviciul KGB, fara precazari legate de perioada, sarcini concrete atribuite persoanei si comportament individual al acesteia. Prin urmare, o restrictie asupra drepturilor electorale, in speta, trebuie sa urmeze o abordare individuala care sa permita luarea in considerare a comportamentului lor real, iar necesitatea unei astfel de individualizari devine mai importanta cu trecerea timpului, in masura in care se indeparteaza de perioada in care activitatile in litigiu sunt prezumate a fi avut loc.

Curtea a mai retinut ca desi, in speta, Guvernul a precizat ca in cursul serviciului sau in cadrul KGB, reclamantul a exercitat anumite functii legate fie de misiunea specific politica a KGB, fie de informatiile militare, Guvernul nu a sustinut niciodata - si nimic din dosar nu dovedeste - ca reclamantul ar fi fost implicat direct sau indirect in acte criminale ale regimului totalitar comunist, precum reprimarea opozitiei politice si ideologice, denuntari sau orice alta masura care viza populatia in general. Totodata, Curtea a acordat o importanta deosebita comportamentului reclamantului, retinand ca acesta nu a sustinut realmente idei sau tendinte antidemocratice, nici in perioada sovietica, nici ulterior. In aceste imprejurari, Curtea nu constata in biografia reclamantului niciun act – in sensul larg al termenului – susceptibil de a dovedi opozitia sau ostilitatea fata de restabilirea independentei Letoniei si a ordinii sale democratice.

Totodata, Curtea a retinut apoi ca oficial, reclamantul a fost recunoscut ca neeligibil abia in 2002, adica foarte tardiv, la zece ani de la o cariera militara si politica remarcabila in Letonia care isi redobandise independenta, fapt care ju justifica proportinalitatea masurii. In plus, in cursul acestui deceniu, reclamantul a avut nenumarate ocazii de a-si dovedi fidelitatea fata de statutul leton si atasamentul fata de rigorile democratice, iar guvernul nu a oferit niciun element

⁴ Curtea Europeana a Drepturilor Omului, sectia a III-a, Hotararea din 24 iunie 2004 privind plangerea nr. 3669/03 in cauza Janis Adamsons c. Letoniei.

susceptibil de a-i pune la indoiala integritatea in aceasta privinta. In opinia Curtii, in acest context, numai motivele cele mai imperioase puteau justifica neeligibilitatea reclamantului, iar guvernul leton nu a invocat asemenea motive.

Cat priveste sustinerea Guvernului leton ca intarzierea in adoptarea masurii de lustratie s-a datorat faptului ca autoritatile letone nu au putut recupera mare parte a arhivelor KGB ramase in Rusia si ca, prin urmare, au intampinat dificultati in obtinerea tuturor informatiilor necesare la trecutul reclamantului, Curtea a statuat ca un astfel de argument ar fi putut fi admis in cursul primilor ani dupa restabilirea independentei Letoniei. Totusi, in timp, o simpla suspiciune, chiar obiectiv intemeiata, a devenit insuficienta pentru motivarea neeligibilitatii reclamantului. Prin urmare, in cazul reclamantului, argumentul guvernului nu ar fi valabil decat daca autoritatile ar fi intrat in posesia unor informatii legate de fapte noi in privinta sa si daca aceste fapte, in mod obiectiv, ar fi fost de natura a le modifica opinia cu privire la aplicabilitatea legii electorale in privinta sa. Or, dosarul sau nu contine astfel de informatii, iar in opinia Curtii aceasta situatie este vadit contrara principiului increderii legitime, inerent art. 3 din Protocolul nr. 1 la Conventie, articol a carui incalcare a fost constatata in speta.

In lumina argumentelor prezentate in rationamentele Curtii Europene a Drepturilor Omului, se poate deci observa ca Legea lustratiei incalca atat art. 8, 10, 11 si 14 din Conventiei, cat si art. 3 din Protocolul nr. 1 la Conventiei, prin incalcare cerintelor de proportionalitate ce se impun respectate ori de cate ori se aduce o restrangere drepturilor prevazute de Conventie.

Astfel, adoptarea sa tardiva, la mai mult de 21 de ani de la caderea regimului comunist nu este proportionala cu scopurile legitime pe care se presupune ca le urmareste - respectiv necesitatea „*insanatosirii moralei publice, intinata de cutumele comuniste*”, dupa cum se precizeaza in expunerea de motive -, reducand drepturile electorale la un nivel la care este adusa atingere insasi substantei acestora, fara ca necesitatea lor intr-o societate democratica sa fie demonstrata.

- **Incalcarea Rezolutiei Adunarii Parlamentare a Consiliului Europei nr. 1096/1996 relativa la masurile de desfiintare a mostenirii fostelor regimuri totalitare comuniste**

Principiile directoare cuprinse in Raportul Comisiei chestiunilor juridice si aprobate prin Rezolutia Adunarii Parlamentare a Consiliului Europei nr. 1096/1996 prezinta o importanta semnificatie juridica in aprecierea compatibilitatii cu statul de drept a legilor lustratiei adoptate in statele din fostul bloc comunist, dupa cum se poate observa din jurisprudenta Curtii Europene a Drepturilor Omului cu privire la acest aspect.

Rezolutia Adunarii Parlamentare a Consiliului Europei nr. 1096/1996 mentioneaza ca, pentru a fi compatibile cu un stat de drept, legile lustratiei

trebuie sa indeplineasca anumite conditii. Inainte de toate, lustratia trebuie sa fie indreptata contra pericolelor care ameninta drepturile fundamentale ale omului si procesul de democratizare. In schimb, razbunarea nu trebuie sa fie, in niciun caz, obiectivul acestei legi si este necesar sa fie impiedicata orice utilizare abuziva a procesului de lustratie in scopuri politice sau sociale. **Lustratia nu are drept scop sa-i sanctioneze pe vinovatii prezumati, rol care revine Ministerului Public si tine de dreptul penal, ci de a proteja democratia in formare, in primii ani după căderea regimului totalitar.**

Conditiiile pe care trebuie sa le indeplineasca legea lustratiei, conform Raportului Comisiei chestiunilor juridice, aprobat prin Rezolutia Adunarii Parlamentare a Consiliului Europei nr. 1096/1996, si a caror incalcare poate fi sesizata in Legea lustratiei care face obiectul prezentei sesizari sunt urmatoarele:

1. Lustratia nu poate fi folosita decat pentru a elimina sau a reduce in mod semnificativ amenintarea pe care subiectul lustratiei ar putea-o constitui pentru instaurarea unei democratii libere si viabile prin utilizarea unei pozitii speciale pentru a aduce atingere drepturilor omului sau pentru a bloca procesul de democratizare.
2. Lustratia nu poate fi utilizata in scopuri sanctionatorii, represive sau de razbunare. O pedeapsa nu poate fi aplicata decat pentru acte infractionale desfasurate conform Codului penal in vigoare si cu respectarea tuturor procedurilor si garantiilor aplicabile cu ocazia acuzatiilor penale.
3. **Lustratia nu poate privi functiile electivae decat atunci cand candidatul o cere. Electoratul are dreptul sa voteze pentru candidatul la alegerea sa, drepturile electorale neputand fi retrase decat unui infractor condamnat prin hotararea unei instante, caz in care nu mai este vorba de o lustratie administrativa, ci de o masura tinand de dreptul penal.**
4. Interzicerea functiilor in cadrul lustratiei nu poate sa dureze mai mult de 5 ani, deoarece nu trebuie subestimata capacitatea unui individ de a-si modifica in sensul bun comportamentul si obisnuintele. **Este de preferat ca masurile de lustratie sa ia sfarsit cel mai tarziu la 31 decembrie 1999, deoarece la aceasta data noile regimuri democratice ar trebui sa fie consolidate in toate tarile care au fost anterior supuse unui regim totalitar comunist.**
5. **Nimeni nu poate face obiectul unei masuri de lustratie numai din cauza asocierii sale cu o organizatie sau a activitatilor desfasurate pentru o organizatie, care era legala la data acestei asocieri sau a acestor activitati ori a opiniilor sau a convingerilor personale.**
6. Lustratia „colaboratorilor constienti” este autorizata numai in cazul persoanelor care au participat efectiv, in asociere cu serviciile de stat (precum serviciile de informatii) la violari grave ale drepturilor

omului, care au vatamat in mod real o alta persoana, si care stiau ca acest comportament al lor avea consecinte daunatoare.

Adunarea Parlamentara a Consiliului Europei subliniaza ca, in ansamblu, masurile de lustratie nu sunt compatibile cu un stat de drept si democratic decat daca sunt respectate toate criteriile mentionate mai sus.

Mentionam ca aceste masuri s-au regasit si in considerentele hotararilor pronuntate de catre Curtea Europeana a Drepturilor Omului, un caz relevant in acest sens fiind cauza Janis Adamsons c. Letoniei⁵, in care s-a statuat ca, pentru a fi compatibila cu Conventia, o procedura de lustratie trebuie sa indeplineasca anumite conditii. Astfel, in primul rand, o lege a lustratiei trebuie sa intruneasca cerintele fundamentale de accesibilitate si de previzibilitate inerente notiunii de „legalitate”. In al doilea rand, o procedura de lustratie nu trebuie sa serveasca unor scopuri de pedepsire sau de razbunare, pedepsirea persoanelor vinovate intrand in domeniul dreptului penal. In al treilea rand, atunci cand o lege nationala prevede o restrictie a drepturilor garantate de Conventie, aceasta trebuie sa fie suficient de exacta pentru a se putea individualiza raspunderea fiecareia dintre persoanele implicate si sa cuprinda garantiile procedurale adecvate. In sfarsit, autoritatile nationale trebuie sa ramana constiente de faptul ca o masura de lustratie este, prin natura ei, temporara, iar necesitatea obiectiva a unei restrictii a drepturilor individuale care rezulta dintr-o astfel de procedura descreste in timp.

In considerarea celor expuse mai sus, rezulta ca, adoptarea Legii lustratiei la peste 21 de ani de la reinstaurarea democratiei in Romania nu poate avea fi motivata de necesitatea eliminarii sau reducerii amenintarilor pe care subiectii lustratiei le-ar putea-o constitui pentru blocarea procesului de democratizare, fiind o masura in vadita disproporie cu scopurile urmarite.

Mai mult, instituirea unor interdictii in accesul in functiile publice, numite sau electiv, pe considerentul simplei apartenente in trecut in nomenclatura comunista – partidul comunist fiind unul legal la data desfasurarii activitatilor imputate persoanelor care intra sub incidenta Legii lustratiei - fara aducerea vreunei probe care sa demonstreze ca persoanele in cauza au savarsit acte concrete care au urmarit reinstaurarea vechiului regim comunist in Romania, constituie, ea insasi, o ingerinta adusa sistemului democratic roman, incalcand, in mod flagrant, insasi valorile democratiei pe care doreste sa o protejeze in acest fel.

⁵ Curtea Europeana a Drepturilor Omului, sectia a III-a, Hotararea din 24 iunie 2004 privind plangerea nr. 3669/03 in cauza Janis Adamsons c. Letoniei.

d) Incalcarea art. 2 si 4 din Conventia nr. 111/1958 a Organizatiei Internationale a Muncii (OIM) privind nediscriminarea in munca si in profesie, ratificata de Romania prin Decretul nr. 284/1973, coroborate cu art. 41 alin. (1) din Constitutia Romaniei, republicata

Potrivit art. 41 alin. (1) din Legea fundamentala, dreptul la munca nu poate fi ingradit, iar alegerea profesiei, a meseriei sau a ocupatiei, precum si a locului de munca este libera.

Aceasta dispozitie trebuie interpretata coroborat cu art. 2 din Conventia nr. 111/1958 a OIM, care stabileste ca: *“Orice stat membru care aplica prezenta conventie se angajeaza sa formuleze si sa practice o politica nationala care sa urmareasca promovarea, prin metode adaptate conditiilor si uzantelor nationale, a egalitatii de posibilitati si de tratament in materie de ocupare a fortei de munca si exercitare a profesiei, in scopul eliminarii oricaror discriminari”*, precum si cu dispozitiile art. 4 din Conventie care stabilesc ca: *“Nu sunt considerate discriminari masurile ce afecteaza individual o persoana banuita in mod legitim ca desfasoara o activitate care prejudiciaza securitatea statului sau in privinta careia s-a stabilit ca desfasoara in fapt aceasta activitate, cu conditia ca persoana in cauza sa aiba dreptul sa apeleze la o instanta competenta stabilita conform practicii nationale”*.

Or, in contextul dispozitiilor mai sus-mentionate, Legea lustratiei o institutie discriminare in ceea ce priveste dreptul la munca al persoanelor care cad sub incidenta sa, instituind in sarcina acestora ilegibilitati care se bazeaza pe presupusul lor comportament necivic persoane in timpul regimului comunist si pe o prezumtie generala potrivit careia alegerea sau numirea acestor persoane in functii publice, in prezent, creeaza un pericol iminent pentru sistemul constitutional al statului roman, fara a se stabili, in fiecare caz concret, ca alegerea sau numirea lor prejudiciaza securitatea statului roman sau valorile democratiei.

In acest sens, mentionam experientele altor state care au adoptat legi ale lustratiei care interziceau accesul persoanelor care au ocupat functii in nomenclatura comunista in anumite functii publice si care au fost considerate ca instituind discriminari incompatibile cu dispozitiile Conventiei a OIM nr. 111/1958. Astfel, Curtea Constitutionala a Bulgariei a constatat contrarietatea Legii nr. 25/1992, prin care se instituia limitarea dreptului de a ocupa un post de director in organele de conducere ale bancilor, motivata de apartanenta in trecut in forurile de conducere a partidului comunist, atat cu legea fundamentala, cat si cu dispozitiile art. 1 al Conventiei nr. 111/1958, constituind o discriminare in accesul la o profesie.

De asemenea, in Cehia, Legea nr. 451/1991 a “filtrajului” care stabilea unele conditii politice care sa fie intrunite in cazul ocuparii unor anumite posturi sau

exercitarii unor profesii, cu deosebire in cazul functiei publice, a facut obiectul unor reclamatii adresate OIM in 1991, iar comisia de ancheta care s-a deplasat in acest stat a solitat Guvernului abrogarea dispozitiilor acestei legi, motivand ca acestea contravin Conventiei nr. 111/1998 referitoare la discriminare.

Totodata, s-a sustinut ca o astfel de reglementare este inadmisibila in conditiile in care se bazeaza pe o prezumtie de vinovatie colectiva, aplicata extensiv, cu incalcarea principiilor neretroactivitatii legii, a dreptului la aparare si a prezumtiei de nevinovatie si ca ar putea fi considerată in acord cu prevederile Conventiei nr. 111/1998 doar in masura in care se aplica cu privire la acele persoane in privinta carora poate fi probata participarea nemijlocita la "suprimarea drepturilor omului".

Alte state carora OIM le-a solicitat abrogarea actelor normative prin care se instituiu procedee de lustratie administrativa, fiind considerate violari ale Conventiei nr. 111/1958 privind nediscriminarea in domeniul ocuparii fortei de munca si exercitarii profesiei, au fost Germania si Polonia, singurele exigente admise fiind cele legate de cerintele inerente ocuparii postului.

Prin urmare, promovarea Legii lustratiei si punerea sa efectiva in aplicare incalca art. 2 si 4 din Conventia nr. 111/1958 a Organizatiei Internationale a Muncii (OIM) privind nediscriminarea in munca si in profesie, urmand sa genereze consecinte nefaste pentru Romania, care se va afla in situatia de a da explicatii forurilor internationale cu privire la restrictiile impuse persoanelor care intra sub incidenta acestei reglementari in ceea ce priveste accesul la functiile publice electiv si numite.

- ***Incalcarea art. 1 alin. (2) din Conventia OIM nr. 122/1964 privind politica de ocupare a fortei de munca, ratificata de Romania prin Decretul nr. 294/1973***

Prin restrictiile impuse persoanelor care se adreseaza, fondate pe apartenenta politica din trecut a acestora, Legea lustratiei incalca art. 1 alin. (2) din Conventia OIM nr. 122/1964, care stabileste ca fiecare stat membru va trebui sa adopte o politica activa de urmarind promovarea ocuparii depline a fortei de munca, in scop productiv si in conditii de libera alegere a muncii, care sa garanteze libera alegere a muncii si ca fiecare lucrator va avea toate posibilitatile de a dobandi calificarile necesare pentru a ocupa un serviciu care sa-i convina si de a folosi in aceasta munca calificarile, precum si aptitudinile sale, fara deosebire de opinii politice, printre altele.

- ***Incalcarea Cartei sociale europene revizuite, adoptata la Strasbourg la 3 mai 1996, ratificata de Romania prin Legea nr. 74/1999***

Pentru toate considerentele mentionate anterior referitoare la restrictiile privind dreptul la munca, Legea lustratiei incalca dispozitiile art. E din partea a V-a a Cartei sociale europene revizuite, potrivit carora respectarea dreptului la munca trebuie asigurata fara deosebire de opinii politice.

Tinand cont de cele mai sus-mentionate, consideram ca prevederile Legii lustratiei privind limitarea temporara a accesului la unele functii si demnitati publice, pentru persoanele care au facut parte din structurile de putere si din aparatul represiv al regimului comunist in perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989 incalca art. 1 alin. (3), art. 11 alin. (2) , art. 16 alin. (1), art. 20 alin. (2), art. 28, art. 37 art. 41 alin. (1) si art. 53 din Constitutia Romaniei, republicata.

Totodata, precizam ca in contextul actelor internationale mentionate in cuprinsul prezentei sesizari si a jurisprudentei relevante a Curtii Europene a Drepturilor Omului, promulgarea Legii lustratiei va genera implicatii negative pe plan extern atat in ceea ce priveste imaginea Romaniei, cat si a raspunderii sale din perspectiva angajamentelor prin aceste acte, deschizand calea sesizarii Curtii Europene a Drepturilor Omului de la Strasbourg de catre persoanele care se vor considera nedreptatite, cu grave consecinte asupra credibilitatii Romaniei la nivel international.

Pentru toate aceste considerente, va solicitam sa constatati neconstitutionalitatea Legii lustratiei privind limitarea temporara a accesului la unele functii si demnitati publice, pentru persoanele care au facut parte din structurile de putere si din aparatul represiv al regimului comunist in perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989.

Cu stima,

Seu Ture Ion

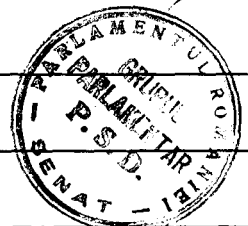
Domnului Presedinte al Curtii Constitutionale

**Tabel cu senatorii care susțin obiecția de
neconstituționalitate a Legii lustrăției, privind limitarea
temporară a accesului la unele funcții și demnități publice
pentru persoanele care au făcut parte din structurile de
putere și din aparatul represiv al regimului comunist**

Nr.	Nume	Grup	Semnătură
1	Lazăr Sorin Constantin	PSD+PC	
2	TOMA ION	PSD+PC	
3	ALECU IOAN	PSD+PC	
4	Nicola Corneliu Vasile	PSD+PC	
5	SOVA DAN COMAN	PSD+PC	
9	POP GHEORGHE	PSD+PC	
7	MARU GHEORGHE	PSD+PC	
8	Belacurencu Trifon	PSD+PC	
9	PRUNEA NICOLAE DANUT	PSD+PC	
10	ARCAȘ VIOREL	P.S.D. + P.C.	
11	COCA LAURENTIU FLORIAN	P.S.D + P.C.	
12	MANE IOAN	PSD + PC	
13	STAN DANIEL	PSD + PC	
14	MÎRZA GABRIEL	PSD+PC	
15	Rotaru Ion	PSD+PC	
16	MITREA ELENA	PSD+PC	
17	Tănășă Călin	PSD+PC	
18	VALEA SERBAN CONSTANTIN	PSD+PC	

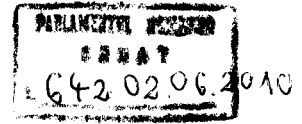

19	MARDARE, RAȘU CATALIN	PSD+PC	<i>[Signature]</i>
20	Măceș Nicolae	PSD+PC	<i>[Signature]</i>
21	Bota Marius Sorin Ovidiu	PSD+PC	<i>[Signature]</i>
22	TUTUIANU ADRIAN	PSD+PC	<i>[Signature]</i>
23	TITUS CORLATEAN	PSD+PC	<i>[Signature]</i>
24	Androușescu Ecaterina	PSD+PC	<i>[Signature]</i>
25	VASILESCU LIA OLGUTA	PSD+PC	<i>[Signature]</i>
26	CORBOZ ALEXANDRU	PSD+PC	<i>[Signature]</i>
27	GREBLA TONI	PSD+PC	<i>[Signature]</i>
28	SĂGHIAN GHEORGHE	PSD	<i>[Signature]</i>
29	Constanținescu Florea	PSD+PC	<i>[Signature]</i>
30			
31			
32			
33			
34			
35			
36			
37			
38			
39			
40			
41			
42			
43			

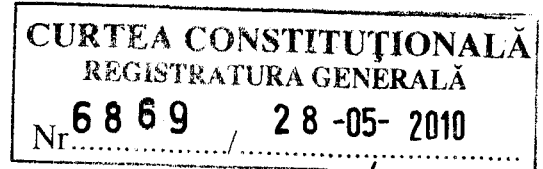
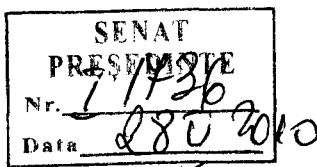

R O M Â N I A
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
CABINETUL PREȘEDINTELUI

Palatul Parlamentului
Calea 13 Septembrie nr. 2, Intrarea B1, Sectorul 5, 050725 București 40,
România
Telefon: (+40-21) 313 25 31 **Fax: (+40-21) 312 54 80**
Internet : <http://www.ccr.ro> **E-mail: pres@ccr.ro**

Dosar nr.1368A/2010

Domnului
MIRCEA DAN GEOANĂ
Președintele Senatului

SG / *[Signature]*

În temeiul art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, vă trimitem, alăturat, în copie, sesizarea formulată de un număr de 58 de deputați cu privire la neconstituționalitatea Legii lustrăției, privind limitarea temporară a accesului la unele funcții și demnități publice pentru persoanele care au făcut parte din structurile de putere și din aparatul represiv al regimului comunist în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989.

Vă adresăm rugămintea de a ne comunica punctul dumneavoastră de vedere până la data de 5 iunie 2010, ținând seama de faptul că dezbaterile Curții Constituționale vor avea loc la data de 7 iunie 2010.

Vă asigurăm, Domnule Președinte, de deplina noastră considerație.

[Signature]
Prof. univ. dr. Ioan Vida

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENATUL

L E G E A

Iustrației, privind limitarea temporară a accesului la unele funcții și demnități publice pentru persoanele care au făcut parte din structurile de putere și din aparatul represiv al regimului comunist în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989

Adoptarea prezentei legi este necesară pentru consolidarea valorilor și instituțiilor democratice din România și pentru protejarea principiilor fundamentale prevăzute de Constituție, justificând astfel restrângerea exercitării unor drepturi și libertăți ale unor persoane, prin restrângerea exercitării dreptului de a ocupa funcții numite sau alese în structurile de putere și în aparatul represiv al regimului comunist, în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989.

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Art. 1. – În sensul prezentei legi, au făcut parte din structurile de putere și din aparatul represiv al regimului comunist:

a) persoana care a ocupat funcții politice de conducere retribuite de Partidul Comunist Român, denumit în continuare *PCR*, în aparatul central, regional, raional sau județean, după caz, al Partidului Muncitoresc Român, denumit în continuare *PMR*, al *PCR*, al Uniunii Tineretului Comunist, denumită în continuare *UTC*, al Uniunii Tineretului Muncitoresc, denumită

în continuare *UTM*, membrii și membrii supleanți ai Comitetului Central al PCR/Comitetului Central al UTC;

b) persoana care a deținut calitatea de membru al Consiliului de Stat sau al Consiliului de Miniștri, precum și cei care au avut calitatea de ministru secretar de stat, prim - adjunct și adjunct al miniștrilor și al secretarilor de stat;

c) persoana care a deținut funcția de prim-secretar, secretar al Comitetului județean de partid, președinte, prim - vicepreședinte și vicepreședinte al consiliilor populare județene, prim - secretar și secretar al comitetelor județene ale UTC, precum și persoanele care au deținut calitatea de membru al Comisiei Centrale de Revizie sau al Colegiului Central de partid al Comitetului Central al PCR;

d) persoana care a exercitat funcția de activist în cadrul aparatului de propagandă al Consiliului Culturii și Educației Socialiste la nivel central, regional, raional sau județean, după caz, precum și directorii de editură, redactorii-șefi, redactorii-șefi adjuncți și secretarii generali de redacție ai instituțiilor de presă ale PMR, PCR, UTM și UTC din România la nivel național, regional, raional sau județean, după caz;

e) persoana care a ocupat o funcție de conducere în învățământul de partid, organizat și finanțat de PCR, PMR, UTM și UTC;

f) persoana care a făcut parte din structurile organelor de Securitate și a colaborat cu Securitatea, ca poliție politică, constatată ca atare de către organele în drept, potrivit legii;

g) persoana care a exercitat funcția de președinte sau președinte al unei secții a Tribunalului Suprem, de procuror general sau procuror general adjunct în cadrul unităților de procuratură, precum și persoana care a îndeplinit funcția de secretar de partid în oricare dintre instanțele judecătorești;

h) persoana care a ocupat funcția de comandant, inspector șef sau inspector șef adjunct, la nivel central sau județean, după caz, în cadrul inspectoratelor de miliție, comandantii, adjuncții și ofițerii anchetatori din centrele de detenție politică și lagărele de muncă forțată, secretarii de partid, precum și ofițerii politici din cadrul acestor instituții;

i) persoana care a deținut calitatea de șef al unei misiuni diplomatice sau consulare românești din străinătate;

j) persoana care a activat în cadrul direcțiilor politice și de învățământ ideologic din cadrul Ministerului Apărării Naționale, Ministerului de Interne și Departamentului Securității Statului;

Art. 2. – Persoana care se află în vreuna dintre situațiile prevăzute la art. 1 nu poate candida și nu poate fi numită pe o perioadă de 5 ani consecutivi de la data intrării în vigoare a prezentei legi, pentru următoarele demnități și funcții publice:

- a) președinte al României;
- b) deputat, senator sau membru al Parlamentului European;
- c) membru al Consiliului Superior al Magistraturii;
- d) primar;
- e) președinte al consiliului județean, consilier județean sau consilier în Consiliul General al Municipiului București, consilier municipal, orășenesc, comunal sau de sector al municipiului București;
- f) consilier prezidențial sau consilier de stat în cadrul Administrației Prezidențiale;
- g) secretar general, secretar general adjunct, șef de departament sau director general ori director în serviciile Senatului ori ale Camerei Deputaților;
- h) membru al Guvernului, consilier de stat, secretar de stat, subsecretar de stat sau funcții asimilate acestora, secretar general, secretar general adjunct în cadrul ministerelor sau autorităților administrative autonome, membru al Consiliului de administrație al Societății Române de Televiziune și al Societății Române de Radiodifuziune, precum și membru al Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității;
- i) consilier de conturi al Curții de Conturi sau judecător al Curții Constituționale;
- j) președinte sau președinte de secție al Consiliului Legislativ;
- k) Avocat al Poporului sau adjunct al acestuia;
- l) membru în Consiliul de administrație sau în conducerea executivă a Băncii Naționale a României sau a altor bănci de stat;
- m) membru în adunarea generală a acționarilor sau în consiliul de administrație al regiilor naționale, companiilor naționale și societăților comerciale cu capital de stat, ca reprezentant al intereselor statului român;
- n) președinte sau vicepreședinte al Înaltei Curți de Casație și Justiție, procurori generali, prim – adjunct al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, procurori generali adjuncți, procuror șef și procuror șef adjunct ai Direcției Naționale Anticorupție, prim – procurori;
- o) persoanele asimilate personalului corpului diplomatic și consular, cu funcții de conducere în cadrul acestuia;

p) inspector general al Inspectoratului General al Jandarmeriei Române, prim - adjunct al acestuia, comandant, șef al statului major și adjunct al acestuia, ai unităților Jandarmeriei Române, inspectori șefi și inspectori șefi adjuncți la nivel central și local;

q) șef al Statului Major General al Armatei, adjunct și șef de direcție în cadrul Statului Major General;

r) directori și directori adjuncți ai Serviciului de Protecție și Pază, ai Serviciului de Telecomunicații Speciale, ai Serviciului Român de Informații și Serviciului de Informații Externe;

s) șefii agențiilor sau instituțiilor de stat la nivel național, dacă aceste funcții au fost obținute prin numire;

ș) nu pot activa în cadrul institutelor finanțate de stat pentru studierea istoriei, cercetarea totalitarismului și a crimelor comunismului, precum și a Revoluției din decembrie 1989;

t) membru în conducerea Agenției Naționale de Integritate;

ț) membru al Comisiei Europene, membru al Curții de Conturi Europene, membru al Curții de Justiție a Uniunii Europene, membru al Tribunalului și tribunalelor specializate ale Curții de Justiție a Uniunii Europene, membru al Curții Europene a Drepturilor Omului.

Art. 3. – (1) Persoana care își depune candidatura pentru una dintre funcțiile alese, prevăzute la art. 2, depune o declarație olografă pe proprie răspundere, prin care precizează dacă s-a aflat într-una dintre situațiile prevăzute la art. 1.

(2) Declarația pe proprie răspundere depusă de un candidat sau de o persoană aleasă într-una dintre funcțiile prevăzute la art. 2 este verificată la solicitarea Autorității Electorale Permanente. Aceasta din urmă solicită datele necesare Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității, care în urma verificărilor efectuate întocmește o notă de constatare. Acțiunea în constatarea calității de persoană care a făcut parte din structurile de putere și din aparatul represiv al regimului comunist în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, ori contestația împotriva notei de constatare, se soluționează de către Secția de contencios administrativ și fiscal a Curții de Apel București. Cererea se introduce în cel mult 5 zile de la aprobarea notei de contestare sau de la comunicarea acesteia. Instanța se pronunță în termen de 5 zile, iar hotărârea acesteia poate fi atacată cu recurs în termen de 3 zile de la pronunțare, dacă părțile au fost prezente, sau în 3 zile de la comunicare. Hotărârea instanței, rămasă irevocabilă, se publică

de îndată în Monitorul Oficial al României, Partea a III-a. După rămânerea irevocabilă a hotărârii instanței de judecată prin care se constată calitatea de persoană care a făcut parte din structurile de putere și din aparatul represiv al regimului comunist în perioada 6 martie 1945 - 22 decembrie 1989, mandatul persoanei alese sau numite încetează de drept. După rămânerea irevocabilă a hotărârii, după caz, Autoritatea Electorală Permanentă sesizează, de îndată, parchetul de pe lângă judecătoria în a cărei rază teritorială își are domiciliu persoana respectivă.

(3) Pentru persoanele numite, sesizarea Consiliul Național de Studiere a Arhivelor Securității, se realizează de către conducătorul autorității publice din care face parte persoana respectivă. Dispozițiile prevăzute de alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

Art. 4. – (1) În termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi, persoana care exercită o funcție sau o demnitate publică dintre cele prevăzute la art. 2 este obligată să depună la instituția la care își desfășoară activitatea o declarație olografă, pe proprie răspundere, prin care să precizeze dacă s-a aflat într-una dintre situațiile prevăzute la art. 1.

(2) Persoana numită sau aleasă într-una dintre demnitățile prevăzute la art. 2 care din motive neîntemeiate nu a depus declarația prevăzută la alin. (1) este demisă de drept sau, după caz, devine incompatibilă cu exercitarea funcției de demnitate publică, aleasă sau numită, la expirarea termenului de 30 de zile.

Art. 5. – Prezenta lege nu se aplică persoanei care s-a aflat într-una dintre situațiile prevăzute la art. 1 înainte de a împlini vârsta de 18 ani.

Art. 6. – (1) Prin derogare de la prevederile art. 4 alin. (2), persoana aleasă, aflată în vreuna dintre situațiile prevăzute în prezenta lege, își va continua mandatul până la expirarea acestuia.

(2) Exercitarea funcției pentru persoana numită aflată în una dintre situațiile prevăzute de prezenta lege încetează la 90 de zile de la data intrării în vigoare a prezentei legi.

(3) Pentru persoanele prevăzute la alin. (1) și (2), termenul de 5 ani începe să curgă de la expirarea mandatului sau de la încetarea exercitării funcției.

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (1) din Constituția României, republicată.

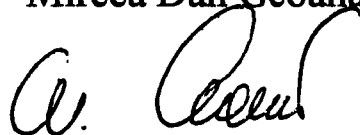
PREȘEDINTELE
CAMEREI DEPUTAȚILOR

Roberta Alma Anastase

PREȘEDINTELE
SENATULUI

Mircea Dan Geoană

București,
Nr.

**PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR**

Cabinet Secretar General

București, 28.05.2010
Nr. 81/2429

Domnului

**IOAN VIDA
Președintele Curții Constituționale**

Stimate domnule președinte,

În temeiul dispozițiilor art.15 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, vă trimitem alăturat sesizarea formulată de un număr de 58 deputați, referitoare la neconstituționalitatea Legii lustrăției, privind limitarea temporară a accesului la unele funcții și demnități publice pentru persoanele care au făcut parte din structurile de putere și din aparatul represiv al regimului comunist în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989.

Cu deosebită considerație,

SECRETAR GENERAL

GHEORGHE BARBU

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
CAMERA DEPUTAȚILOR
SECRETAR GENERAL
Nr. 01/2427/27.05.2010
ora 17⁰⁰

**Parlamentul României
Camera Deputaților**

Grupul Parlamentar al Alianței Politice PSD + PC

**București, 27.05.2010
Nr. 14/3199**

Către

**Secretarul General al Camerei Deputaților
Domnul Gheorghe Barbu**

În temeiul prevederilor art. 146 lit. a) din Constituție și în baza art. 11, alin (1) și art. 15 alin (2) din Legea 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, vă înaintăm **Sesizarea** la Curtea Constituțională cu privire la Proiectul Legii lustrației, privind limitarea temporară a accesului la unele funcții și demnități publice pentru persoanele care au făcut parte din structurile de putere și din aparatul represiv al regimului comunist în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989 (PL-x 282/12.04.2006), adoptat de Parlamentul României în data de 19.05.2010.

Viorela Hrebenciuc

Lider Grup Alianța Politică PSD+PC

Stimate Domnule Profesor Univ. Dr. Ioan Vida,
Președinte al Curții Constituționale

În temeiul prevederilor art. 146 lit. a din Constituția României republicată, precum și ale art. 10 alin. 1 paragraf A lit. a și art. 15, 16 și 18 din Legea nr 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată,

Subsemnații deputați, membri ai grupului parlamentar al Alinanței politice PSD +PC din Camera Deputaților prevăzuți în anexă formulează prezenta

SESIZARE

cu privire la neconstituționalitatea Legii lustrăției, privind limitarea temporară a accesului la unele funcții și demnități publice pentru persoanele care au făcut parte din structurile de putere și din aparatul represiv al regimului comunist în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989, adoptată de Parlamentul României cu respectarea prevederilor art. 75 și art. 76 alin. 1 din Constituția României.

Considerentele pentru care susținem că prevederile acestei legi sunt neconstituționale sunt următoarele:

1. În preambulul legii se menționează că adoptarea acesteia "este necesară pentru consolidarea valorilor și instituțiilor democratice din România și pentru protejarea principiilor fundamentale prevăzute de Constituție, justificând astfel restrângerea exercitării unor drepturi și libertăți ale unor persoane, prin restrângerea exercitării dreptului de a ocupa funcții numite sau alese în structurile de

putere și în aparatul represiv al regimului comunist, în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989.”

În esență legea prevede că, o listă întreagă de largi categorii de persoane care în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989 au exercitat diferite funcții salarizate în aparatele centrale, regionale, județene sau raionale după caz, ale P.C.R. (P.M.R.) , U.T.C. (U.T.M.), în Consiliul de Stat, Consiliul de Miniștri, Consiliul Culturii și Educației Socialiste, în instituțiile de presă ale P.C.R. și U.T.C., de învățământ de partid, în structurile organelor de securitate și de miliție, în instanțele judecătorești și procuratură, în misiunile diplomatice și consulare, în direcțiile politice și de învățământ ideologic din Ministerul Apărării Naționale, Ministerul de Interne și Departamentul Securității Statului, toate aceste categorii enumerate în cuprinsul art. 1 nu pot candida și nu pot fi numite pe o perioadă de 5 ani consecutiv, de la data intrării în vigoare a legii în funcțiile publice și demnitățile menționate în art. 2:

- a) președinte al României;
- b) deputat, senator sau membru al Parlamentului European;
- c) membru al Consiliului Superior al Magistraturii;
- d) primar;
- e) președinte al consiliului județean, consilier județean sau consilier în Consiliul General al Municipiului București, consilier municipal, orășenesc, comunal sau de sector al municipiului București;
- f) consilier prezidențial sau consilier de stat în cadrul Administrației Prezidențiale;
- g) secretar general, secretar general adjunct, șef de departament sau director general ori director în serviciile Senatului ori ale Camerei Deputaților;
- h) membru al Guvernului, consilier de stat, secretar de stat, subsecretar de stat sau funcții asimilate acestora, secretar general, secretar general adjunct în cadrul ministerelor sau autorităților administrative autonome, membru al Consiliului de administrație al Societății Române de Televiziune și al Societății Române de Radiodifuziune, precum și membru al Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității;
- i) consilier de conturi al Curții de Conturi sau judecător al Curții Constituționale;
- j) președinte sau președinte de secție al Consiliului Legislativ;

- k) Avocat al Poporului sau adjunct al acestuia;
- l) membru în Consiliul de administrație sau în conducerea executivă a Băncii Naționale a României sau a altor bănci de stat;
- m) membru în adunarea generală a acționarilor sau în consiliul de administrație al regiilor naționale, companiilor naționale și societăților comerciale cu capital de stat, ca reprezentant al intereselor statului român;
- n) președinte sau vicepreședinte al Înaltei Curți de Casație și Justiție, procurori generali, prim – adjunct al procurorului general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, procurori generali adjuncti, procuror șef și procuror șef adjunct ai Direcției Naționale Anticorupție, prim – procurori;
- o) persoanele asimilate personalului corpului diplomatic și consular, cu funcții de conducere în cadrul acestuia;
- p) inspector general al Inspectoratului General al Jandarmeriei Române, prim - adjunct al acestuia, comandant, șef al statului major și adjunct al acestuia, ai unităților Jandarmeriei Române, inspectori șefi și inspectori șefi adjuncti la nivel central și local;
- q) șef al Statului Major General al Armatei, adjunct și șef de direcție în cadrul Statului Major General;
- r) directori și directori adjuncti ai Serviciului de Protecție și Pază, ai Serviciului de Telecomunicații Speciale, ai Serviciului Român de Informații și Serviciului de Informații Externe;
- s) șefii agențiilor sau instituțiilor de stat la nivel național, dacă aceste funcții au fost obținute prin numire;
- s) nu pot activa în cadrul institutelor finanțate de stat pentru studierea istoriei, cercetarea totalitarismului și a crimelor comunismului, precum și a Revoluției din decembrie 1989;
- t) membru în conducerea Agenției Naționale de Integritate;
- ț) membru al Comisiei Europene, membru al Curții de Conturi Europene, membru al Curții de Justiție a Uniunii Europene, membru al Tribunalului și tribunalelor specializate ale Curții de Justiție a Uniunii Europene, membru al Curții Europene a Drepturilor Omului.

În cazul persoanelor menționate de lege, dacă se constată printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă că au făcut parte din structurile de putere și din aparatul represiv al regimului comunist, mandatul acestora încetează de drept (atât în cazul celor alese cât și în cazul celor numite)

potrivit prevederilor art. 3. Cu toate aceste prevederi imperative este de semnalat că în cazul persoanelor alese prin art. 6 se stabilește o derogare în sensul că acestea își continuă mandatul până la expirarea acestuia.

2. Semnatarii acestei sesizări nu pun la îndoială necesitatea cunoașterii reale și obiective a istoriei comunismului în România, a demascării crimelor, abuzurilor, exceselor, nedreptăților, îngrădirilor, a încălcărilor drepturilor și libertățile fundamentale ale omului, a condamnării politice și morale a perioadei Comuniste, a ideologiei acesteia.

Considerăm însă că aceste acțiuni, aceste procese trebuie să se desfășoare în spiritul Rezoluțiilor 1096/1996 și 1481/2006 a Adunării Parlamentare a Consiliului European, al art. 8, 10, 11 și 14 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și al Protocolului Nr. 12 la Convenție, precum și cu respectarea Constituției României și a principiilor statului de drept.

Susținătorii acestei sesizări solicită autorităților statului să acționeze, în continuare, potrivit ordinii de drept constituționale pentru tragerea la răspundere penală și administrativă a tuturor celor care, în perioada vizată, au săvârșit, în executarea funcțiilor pe care le-au deținut, fapte condamnabile juridic.

Semnatarii acestei sesizări consideră că autoritățile statului trebuie să sprijine pe toți cei care au fost victime ale unor astfel de fapte sau comportamente pentru a fi repuși în drepturile lor și a primi despăgubirile legale corespunzătoare, inclusiv de ordin moral.

3. Semnatarii prezentei sesizări nu pot fi, însă, de acord cu măsurile prevăzute în cuprinsul acestei legi care sunt nedemocratice, abuzive la rândul lor și mai ales neconstituționale, ele încălcând flagrant, în special următoarele texte din Constituția României:

- **art.1, alin.(3):** "România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme, în spiritul tradițiilor democratice ale

poporului român și idealurilor Revoluției din decembrie 1989, și sunt garantate. ”

- **art.1, alin. (5):** ”În România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie. ”

- **art.4, alin. (1):** ” Statul are ca fundament unitatea poporului român și solidaritatea cetățenilor săi. ”

(2) România este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, de naționalitate, de origine etnică, de limbă, de religie, de sex, de opinie, de apartenență politică, de avere sau de origine socială.

- **art.8, alin. (1):** ”Pluralismul în societatea românească este o condiție și o garanție a democrației constituționale. ”

- **art.15, alin. (2):** ”Legea dispune numai pentru viitor, cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile. ”

- **art.16, alin. (1):** ”Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări. ”

- **art.16, alin. (3):** ”Funcțiile și demnitățile publice, civile sau militare, pot fi ocupate, în condițiile legii, de persoanele care au cetățenia română și domiciliul în țară. Statul român garantează egalitatea de șanse între femei și bărbați pentru ocuparea acestor funcții și demnități. ”

- **art.20, alin. (1):** ” Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care România este parte. ”

- **art.23, alin. (11):** ” Până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești de condamnare, persoana este considerată nevinovată. ”

- **art.29, alin. (1):** ” Libertatea gândirii și a opiniilor, precum și libertatea credințelor religioase nu pot fi îngrădite sub nici o formă.

Nimeni nu poate fi constrâns să adopte o opinie ori să adere la o credință religioasă, contrare convingerilor sale. ”

- **art.37, alin. (1):** ”Au dreptul de a fi aleși cetățenii cu drept de vot care îndeplinesc condițiile prevăzute în articolul 16 alineatul (3), dacă nu le este interzisă asocierea în partide politice, potrivit articolului 40 alineatul (3). ”

- **art.41, alin. (1):** ”Dreptul la muncă nu poate fi îngrădit. Alegerea profesiei, a meseriei sau a ocupației, precum și a locului de muncă este liberă. ”

- **art. 45** ”Accesul liber al persoanei la o activitate economică, libera inițiativă și exercitarea acestora în condițiile legii sunt garantate.”

- **art.53 (1)** ” Exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav.

(2) Restrângerea poate fi dispusă numai dacă este necesară într-o societate democratică. Măsura trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o, să fie aplicată în mod nediscriminatoriu și fără a aduce atingere existenței dreptului sau a libertății. ”

4. Principalul viciu al legii și principala critică de neconstituționalitate a acesteia se referă la instituirea unei adevărate sancțiuni colective, bazate pe o formă de răspundere colectivă și pe o culpabilizare globală făcută pe criterii politice. Simpla apartenență la o structură politică a unei persoane sau la un organism aparținând unui regim politic constituie, potrivit gândirii acestei legi, o prezumție de vinovăție, indiferent de modul în care a acționat și s-a comportat persoana respectivă în funcția ocupată. Acest lucru contravine flagrant cu principiile generale ale oricărui stat de drept și ale ordinii de drept potrivit cărora orice sancțiune are ca temei o răspundere juridică, de regulă individuală, determinată de săvârșirea unei fapte ilicite cu

vinovăție. Sistemul juridic al oricărui stat de drept consacră și se bazează pe prezumția de nevinovăție și nu invers. Potrivit prevederilor art. 23 (11) din Constituție, până la rămânerea definitivă a unei hotărâri judecătorești de condamnare, persoana este considerată nevinovată.

Dacă România este stat de drept și democratic, potrivit prevederilor art.1, alin. (3) din Constituție și este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor ei, fără deosebire de apartenență politică, potrivit prevederilor art.4, alin.2, din Actul Fundamental, dacă în România pluralismul este o condiție și o garanție a democrației, potrivit prevederilor art.8, cum se poate justifica în anul 2010, că apartenența unei persoane într-o structură politică cu douăzeci de ani în urmă este o nedemnităte care trebuie sancționată? Apartenența sau aderența la ideologia sau la structurile comuniste a cetățenilor acelor timpuri este explicabilă din moment ce comunismul esra singurul recunoscut leal, iar la nivelul cunoașterii și informării existente nu avea alternativă mici măcar pe planul gândirii. În orice caz, simpla apartenență, simpla prezență în aparatul politic și de stat al timpului, chiar dacă acum ar putea fi condamnată moral și ideologic, ea nu poate fi condamnată global juridic în prezent fără a lega aceasta de fapte ilicite, abuzive și antisociale săvârșite cu vinovăție și dovedite în condițiile legii. Dacă mai condamnăm acum, în 2010, faptul că la începutul luptei de clasă comuniștii aplicau pedeapsa deportării sau chiar a închisorii pentru simpla apartenență la „burghezime” sau la „moșierime”, cu ce credit politic și cu ce justificare legală condamnăm și noi acum apartenența unora de atunci la comunism?

În ceea ce privește caracterul nedemocratic, nespecific statelor de drept ale acestei forme de răspundere socotim important să evocăm considerentele cuprinse în Rezoluția 1096 din 1996 a A.P.C.E. referitoare la lustrajia folosită în unele state foste comuniste.

Se consideră astfel că lustrajia este compatibilă unui stat democratic numai în măsura în care vinovăția este individuală și nu colectivă, este dovedită în fiecare caz în parte, ceea ce subliniază necesitatea aplicării individuale și nu colective a legii lustrajiei. Răzbunarea, spune această rezoluție, nu poate fi un obiectiv și nu ar trebui să fie permis nici un abuz politic sau social. Scopul lustrajiei nu este de a pedepsi oameni presupuși vinovați – aceasta este sarcina procurorilor în dreptul penal , pentru a proteja noua democrație.

De altfel, în același context, le reamintim autorilor legii că după sfârșitul războiului civil din America marele conducător Lincoln le-a lăsat drept testament aserțiunea „cu răutate către nimeni, dar cu libertate și justiție pentru toți”.

Revenind la statul nostru de drept și la neconstituționalitatea acestei legi este bine să urmărim și Decizia nr. 51/2008 a Curții Constituționale publicată în M.Of. nr. 95 din 6.02.2008 referitoare la excepția de neconstituționalitate asupra legii 187/1999 care a fost declarată neconstituțională, printre altele pentru faptul că “legea creează premisele unei forme de răspundere morală și juridică colectivă, pentru simple participări la activitatea serviciilor de informații, fără vinovăție și fără existența unei fapte de încălcare a drepturile omului și a libertăților fundamentale”.

Cu privire la această formă de răspundere colectivă este de menționat că dacă în privința categoriilor așa-zisilor activiști de partid, se înțelege că „vina” lor este apartenența politică, nu se înțelege de ce se aplică aceeași sancțiune, unor persoane care au ocupat funcții de specialitate, profesionale: judecători, procurori, ambasadori, consuli, ofițeri etc. Aceștia aplicau legile existente într-un stat, totuși recunoscut și pe plan internațional. De altfel, însăși ideologia respectivă era recunoscută prin legile în vigoare și prin Constituția de atunci. Cum putem noi după 20 de ani (sau poate peste 50 de ani) să condamnăm retroactiv, fără a le putea reproșa fapte ilicite, abuzuri sau alte fapte care să justifice o răspundere juridică?

Se observă pe de altă parte că atât în ceea ce privește persoanele vizate de sancțiune, cât și în stabilirea incompatibilităților pentru funcțiile prevăzute în art.2 , alegerea a fost discriminatorie și anarhică chiar în logica autorilor. Nu se poate înțelege de ce prezența pe listă a persoanelor cu funcții de conducere în PCR a fost condiționată de faptul de a fi fost retribuiți de partid iar în cazul simplilor secretari de partid la diverse organisme (inclusiv locale) nu s-a mai prevăzut condiția retribuirii. De ce persoanele încadrate în aparatul de propagandă (care era acesta ?) al Consiliului Culturii și Educației Socialiste de la toate nivelurile trebuie lustrați, iar activiștii de la Comitetul Central al PCR care-i coordonau, nu.

5. Problema lustrației are o importantă rezonanță internațională, lumea fiind preocupată atât de cunoașterea, combaterea și prevenirea

regimului dictatorial de tip comunist, cât și desfășurarea acestor procese în forme democratice pentru a nu stimula sancționarea abuzurilor prin folosirea altor abuzuri.

Analizând în mai multe rânduri problema lustrației Adunarea parlamentară a Consiliului Europei a dorit să dea țărilor interesate câteva recomandări, sugestii care s-au constituit în timp într-un adevărat îndrumar.

Prin Rezoluția nr. 1096/1996 s-au menționat următoarele criterii esențiale:

- a. vinovăția trebuie dovedită în fiecare caz;
- b. dreptul la apărare, la prezumția de nevinovăție și posibilitatea unui recurs judiciar trebuie garantate;
- c. lustrația trebuie să fie strict limitată în timp, ceea ce este bine să privească atât perioada de aplicare, cât și perioada care este examinată.

De altfel, Adunarea Parlamentară a C.E. a elaborat în acest sens un set de principii directe ce s-au constituit în Documentul 7568 din 3 iunie 1996, din care redăm următoarele extrase:

Principii directe ale Adunării Parlamentare a Consiliului Europei aprobate prin Raportul privind măsurile de desființare a moștenirii fostelor regimuri totalitare comuniste, din 3 iunie 1996

Preambul

„Pentru a fi compatibile cu un stat de drept, legile lustrației trebuie să îndeplinească anumite condiții. Înainte de toate, lustrația trebuie îndreptată împotriva pericolelor care amenință drepturile fundamentale ale omului și procesul de democratizare; răzbunarea nu trebuie să fie în niciun caz obiectivul acestor reglementări și trebuie împiedicată orice utilizare abuzivă a procesului de lustrație în scopuri politice sau sociale. Lustrația nu are drept scop sancționarea celor prezumați a fi vinovați – sarcină ce incumbă

ministerului public și ține de dreptul penal -, ci protejarea democrației care se naște.

(b) Lustrația nu poate să fie aplicată decât pentru a elimina sau a reduce de o manieră semnificativă amenințarea pe care subiectul lustrației ar putea-o constitui pentru instaurarea unei democrații libere și viabile prin folosirea unei anumite poziții pentru a aduce atingere drepturilor omului sau pentru a bloca procesul de democratizare.

(i) Nimeni nu poate face obiectul unei măsuri de lustrație exclusiv din cauza asocierii sale cu o organizație sau a activităților desfășurate pentru o organizație, care era legală la momentul respectivei asocieri sau activități (cu excepția cazurilor prevăzute mai sus la lit. h)), sau a opiniilor ori a convingerilor sale personale.

Din acest punct de vedere, forma de lustrație instituită prin legea pe care o criticăm, afectând grav drepturile și libertățile fundamentale ale omului, poate avea implicații internaționale negative din moment ce încalcă numeroase documente internaționale ratificate de România.

Dacă avem în vedere prevederile art. 11 Constituția României prin care se statuează că statul român trebuie să îndeplinească întocmai și cu bună credință obligațiile care îi revin din tratatele la care este parte și că tratatele ratificate de Parlament fac parte din dreptul intern, precum și faptul că, prin efectul principiilor înscrise în art. 20, "dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile cetățenilor vor fi interpretate și aplicate în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele, cu celelalte tratate la care România este parte" iar dacă exista neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului și legile interne au prioritate reglementările internaționale", se poate afirma fără nici un fel de dubiu, că punerea în aplicare a acestei legi, ar avea implicații pe plan extern, atât în ceea ce privește imaginea României cât și a răspunderii ei.

Intr-adevăr, participarea României la tratatele internaționale evocate mai sus are ca efect încorporarea lor în legislația română și reprezintă totodată un angajament asumat pe plan internațional, în raport cu celelalte state, de a respecta și promova aceste drepturi. Nerespectarea acestor

obligații poate atrage sancțiuni și răspunderi. Dintre documentele internaționale cele mai relevante, trebuie să facem referire cel puțin la următoarele:

Declarația Universală a Drepturilor Omului care proclamă dreptul oricărei persoane de a participa la conducerea treburilor publice ale țării sale, fie direct prin reprezentanții liber aleși, dreptul de a avea acces, în condiții de egalitate, la funcțiile publice ale țării sale, precum și faptul că voința poporului trebuie să fie exprimată prin alegeri libere care trebuie să aibă loc prin sufragiu universal și egal (art. 21); de asemenea, consacră dreptul de opinie și de exprimare (art. 19), precum și libertatea de întrunire și asociere pașnică (art. 20).

Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice consființește, la rândul său, dreptul de a lua parte la conducerea treburilor publice, de a fi ales în cadrul unui sufragiu universal și egal, de a avea acces, în condiții generale de egalitate, la funcțiile publice din țara sa (art. 25), dreptul la o ocrotire egală din partea legii, interzicând, în același timp, orice discriminare și garantând tuturor persoanelor o ocrotire egală și eficace contra oricărei discriminări, din cauza opiniei politice sau altei opinii, origine națională sau socială sau întemeiată pe orice altă împrejurare (art. 16).

Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, recunoaște dreptul la libertatea de gândire și de a avea convingerile sale (art.9), libertatea de exprimare și de opinie (art.10) și libertatea de întrunire și de asociere (art.11) prevăzându-se expres că exercitarea acestora trebuie să fie recunoscute fără nicio deosebire bazată pe opinii politice sau nici alte opinii (art.14).

Convenția numărul 111/1958 a Organizației Internaționale a Muncii privind discriminarea în domeniul forței de muncă și exercitării profesiei, ratificată de România, potrivit căreia este interzisă orice diferențiere, excludere sau preferință întemeiate pe rasă, culoare, sex, religie, convingeri politice, ascendență națională sau origine socială, care are ca efect să suprimă sau să știrbească egalitatea de posibilități sau de tratament în vederea ocupării forței de muncă și de exercitarea profesiei (art.1), statele membre fiind obligate să formuleze și să practice o politică națională care să urmărească promovarea prin metode adaptate condițiilor și uzanțelor naționale, a egalității de posibilități și de tratament în materie de

ocupare a forței de muncă și exercitare a profesiei în scopul eliminării oricăror discriminări (art.2).

Tratatul de aderare a României la Uniunea Europeană, ratificat prin Legea nr. 157/2005 întrucât țara noastră și-a asumat astfel o serie de obligații în materia respectării drepturilor omului, în contextul mai larg al îndeplinirii criteriului politic de aderare la U.E.

Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene care a devenit parte integrată a Tratatului de la Lisabona, cu valoare juridică obligatorie pentru România care consacră o serie de principii și drepturi fundamentale a cetățenilor Europei: egalitatea în drepturi și interzicerea oricărei discriminări bazate pe convingeri, opinii politice; dreptul de a alege și a fi ales în Parlamentul European și în cadrul alegerilor locale; obligațiile statelor membre de a respecta drepturile și principiile garantând aplicarea lor; interzicerea abuzului de drept în sensul că niciuna din dispozițiile Cartei nu trebuie să fie interpretate ca împiedicând un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce are ca obiectiv distrugerea de drepturi și libertăți recunoscute prin Carta sau de a aduce limitări acestora.

6. Una din principalele sancțiuni colective prevăzute în art.2 vizează interzicerea dreptului de a candida, prin consecință a dreptului de a fi ales în funcțiile de demnitate publică enumerate pentru o largă categorie de cetățeni stabiliți aparent după apartenența la ideologie, mai exact la structurile politice ale acesteia, criteriu care nici măcar acesta nu este clar definit și respectat cu consecvență.

Prevederile art.2 din lege încalcă în primul rând dispozițiile constituționale ale art.37 și art.38 care consacră dreptul fundamental de a fi ales în Parlamentul României, în organele administrației publice locale, în funcția de Președinte al României, precum și în Parlamentul European, coroborate cu normele imperative ale art.1alin.(3 și 5), art.4, art.8 alin. (1), art.16, art.23 alin.(1 și 11) enumerate deja în cuprinsul sesizării, precum și actele internaționale la care ne-am referit deja.

Practic se creează o formă de incompatibilitate necunoscută și nerecunoscută într-un stat de drept, nedemocratică, bazată pe prezumție de vinovăție și nu pe o răspundere individuală care să pornească de la fapte

ilicite, care încalcă principiile pluralismului politic, ale solidarității cetățeanului României, ale egalității în drepturi.

Posibilitatea de a fi ales în funcțiile de demnitate publică importante la nivel central și local, practic de a participa la guvernarea țării sau a comunității locale este, fără îndoială, un drept fundamental. Acesta joacă un rol important în formarea societății, fiind un atribut de bază al cetățeniei, o condiție esențială pentru existența democrației.

În România, care este un stat democratic, fiind potrivit prevederilor art. 4 alin. (2) patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor și fără deosebire de apartenență politică nu poate fi admis ca un grup de persoane să fie lipsit de dreptul de a deține funcții politice și publice numai din cauza apartenenței lor politice din trecut.

Blocarea unor asemenea categorii de persoane la accesarea în funcții publice trebuie lăsată în mod democratic judecării cetățenilor, alegătorilor, judecării poporului cel care deține, singurul, suveranitatea națională. Acesta este jocul democratic care poate fi admis într-un stat de drept care nu trebuie să promoveze principiile "abuz contra abus".

În sprijinul acestor argumente evocăm și Hotărârea Nr. 46626/99 a Curții Europene a Drepturilor Omului pronunțată în cazul Partidului Comunist (Nepecerîști) și Ungureanu contra României, care a decis că țara noastră a încălcat art.11 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, considerentele acestei hotărâri fiind elocvente pentru calificarea ca fiind nedemocratică și neconstituțională legea pe care o contestăm.

7. Interdicția prevăzută în art. 2 din lege și materializată în textele normative ale legii (art. 3, 4 și 6) pentru categoriile de persoane enumerate în cuprinsul art. 1, de a candida sau de a fi numite în demnitățile și funcțiile publice nominalizate încalcă în mod flagrant prevederile art. 16 alin.(1 și 3) potrivit cărora cetățenii sunt egali în fața legii și autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări, iar funcțiile și demnitățile publice, civile sau militare, pot fi ocupate de persoanele care au cetățenie română. De asemenea, sunt nesocotite prevederile art. 41 alin.(1) din Constituție potrivit căruia dreptul la muncă nu poate fi îngrădit, alegerea profesiei, a meseriei sau a ocupației, precum și a locului de muncă fiind liberă.

Și în acest caz se creează incompatibilități, interdicții și limitări care nu pot fi tolerate într-un stat de drept, fiind încălcate prevederile art.14 din Convenție privind apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, referitoare la interzicerea discriminării ale art. 1 și 21 pct. 2 din Declarația Universală a Drepturilor Omului privind principiul egalității și accesului egal la funcții publice.

Așa cum a statuat Curtea Constituțională prin Decizia nr. 414 din 14 aprilie 2010 accesul la o funcție publică trebuie să fie efectiv și reglementat în mod unitar spre a se evita discriminările ce se pot naște, Curtea considerând că trebuie să existe o unitate de tratament juridic cu privire la condițiile de acces la funcția publică de conducere sau cea de execuție, iar derogările de la procedura generală să fie justificate în mod obiectiv, rațional, temeinic și reprobabil.

Printr-o altă decizie, Decizia nr. 1039 din 8 iulie 2009, Curtea a statuat că statul are obligația „de a reglementa condiții obiective și nediscriminatorii de natură a garanta accesul la un loc de muncă”.

Condițiile de acces la o funcție publică, trebuie să fie obiective, ele referindu-se la pregătirea profesională, experiența în muncă, vechimea în specialitate, toate acestea reflectându-se în final pe baza concursului de recrutare. Asemenea condiții nu se pot referi la criterii politice, la afiliere politică sau la convingeri politice și cu atât mai puțin apartenențe din trecutul unei persoane. Nu se pot accepta asemenea condiționalități într-un stat democratic și pluralist care nu admit prin Constituția sa nici o discriminare de apartenență politică. Cu atât mai puțin pot fi puse asemenea condiționalități unor funcții cu un evident caracter de specialitate, tehnic, managerial, de administrație cum sunt funcțiile de secretar și subsecretar de stat, secretar general și secretar general adjunct, consilier de conturi, directori generali și directori în serviciile unor autorități publice, funcții de conducere în instanțele judecătorești și parchete; funcțiile asimilate personalului diplomatic și consular. În cazul acestor funcții afilierea politică, activitățile politice au fost și sunt, de regulă, strict interzise.

Exemplele similare încercate în unele țări excomuniste din Europa sunt elocvente pentru a demonstra reacția negativă a unor organisme democratice instituite pentru a garanta și apăra statul de drept, drepturile și libertățile fundamentale ale omului.

Republica Cehă a adoptat legea 451/1991 numită Legea filtrajului, care stabilea unele condiții politice care să fie întrunite în cazul exercitării unor anumite posturi sau profesii, cu deosebire în cazul funcției publice. Această lege a făcut obiectul unor reclamații adresate Organizației Internaționale a Muncii în noiembrie 1991 și iunie 1994. Comisia de anchetă care s-a deplasat în acest stat, a solicitat guvernului să abroge dispozițiile acestei legi care contravin Convenției nr. 111 din 1958 privitoare la nediscriminare. Consiliul de Administrație al OIM a recomandat abrogarea sau, în cel mai rău caz, modificarea legii, pentru a corespunde prescripțiilor Convenției nr. 111 din 1958, apreciind că este necesară îndepărtarea din instituțiile publice doar a acelor persoane cu privire la care se poate proba că au participat nemijlocit la suprimarea drepturilor omului și că legea respectivă se bazează pe o inadmisibilă prezumție de vinovăție colectivă, aplicată extensiv cu încălcarea principiilor neretroactivității legii, dreptului de apărare și prezumției de nevinovăție. Legea funcției publice a abrogat Legea filtrajului.

Asemenea reglementări au fost adoptate după 1989 în **Germania** și **Polonia**, dar au stârnit vii controverse în cadrul OIM fiind puse în situații extrem de delicate de a furniza explicații și solicitându-li-se abrogarea acestora. Acestea au fost considerate adevărate violări ale Convenției nr. 111 din 1958 privind nediscriminarea în domeniul ocupării forței de muncă și exercitării profesiei, singurele exigențe admise fiind cele legate de cerințele inerente ocupării postului.

În **Ungaria** a fost adoptată Legea 23/ 8 martie 1994 privind verificarea persoanelor ce dețin anumite poziții cheie și poziții ce țin de încrederea publică a persoanelor care pot forma opinia publică și a celor de la oficiul arhivelor istorice. Prin decizia Curții Constituționale din Ungaria nr. 31 din 2003 au fost declarate neconstituționale unele din articolele acestei legi și în final prevederile întregii legi au rămas fără aplicare și date uitării.

În **Bulgaria** prin Legea 25/1992 asupra băncilor și a creditului se interzicea persoanelor care au exercitat funcții de conducere în organele partidului comunist să ocupe funcții de conducere în bănci. Curtea Constituțională a fost sesizată pe motiv că această dispoziție este în contradicție cu Pactul internațional relativ la drepturile civile și politice a ONU, ratificat de Bulgaria precum și cu Convenția nr. 111 din 1958 a OIM privind nediscriminarea în muncă și profesie, ratificate de Bulgaria. Pe aceste

argumente Curtea Constituțională a Bulgariei prin decizia nr. 8/ 27 iulie 1992 a apreciat că dispoziția legislativă privind interzicerea accesului la funcții de conducere pentru foștii conducători ai partidului comunist este neconstituțională.

În sensul criticilor de neconstituționalitate prezentate de sesizarea noastră s-a pronunțat în repetate cazuri CEDO, astfel:

- Decizia CEDO, cazul Sidabras și Dziautas c. Lituaniei, Strasbourg, 27 iulie 2004

- Decizia CEDO, cazul Zdanoca c. Letoniei, Strasbourg, 16 martie 2004

- Decizia CEDO asupra admisibilității cererii 58278/00, prezentată de Tatjana Zdanoka contra Letoniei din 6 martie 2003

8. Prin dispozițiile cuprinse în art. 3, 4 și 6 este instituit un mecanism de sancționare a persoanelor care candidează, sunt alese sau numite în funcțiile prevăzute în art. 2, mecanism care începe cu depunerea unei declarații olografe pe proprie răspundere de către persoana în cauză prin care precizează dacă s-a aflat într-una dintre situațiile prevăzute la art. 1 și continuă cu sesizarea Autorității Electorale Permanente, a CNSAS și în final a secției de contencios administrativ și fiscal a Curții de Apel București care trebuie să pronunțe o hotărâre într-o acțiune de constatare a calității de persoană care a făcut parte din structurile de putere și din aparatul represiv al regimului comunist.

Sancțiunea care intervine împotriva persoanelor pentru care s-a stabilit astfel că au făcut parte din acele structuri este **încetarea de drept a mandatului persoanei alese sau numite.**

Nu ne propunem să discutăm despre întreg conținutul acestor texte, despre formularea confuză, incoerentă și inconsecventă, care nu lămurește în final nici măcar cine introduce în instanță acțiunea în constatare, despre termenele procedurale sau cele în care operează de drept sancțiunea, toate acestea făcând legea greu aplicabilă. Dar, totuși, în acest context nu poate fi omis faptul că implicarea justiției într-o problemă cu un pronunțat caracter politic și partizan, într-o problemă care presupune și abordări politice strict subiective, într-o problemă care se poate transforma într-un instrument de răzbunare politică este nu numai inoportună, dar și în mare măsură

neconstituțională, înfrângând principiul separației puterilor în stat, precum și dezideratul oricărui stat de drept de a păzi justiția de orice ingerință a politicului. Trebuie însă să relevăm cu fermitate că sancțiunea încetării de drept a unui mandat pentru o persoană aleasă sau numită este flagrant neconstituțională și contra principiilor care stau la baza unui stat de drept, la baza democrației, la baza principiului egalității.

Sunt violate grav prevederile art. 1 alin. (3) care definesc România ca stat de drept și democratic în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme. Toate aceste valori supreme sunt încălcate și încă în mod cu totul perfid cu scopul pretins al consolidării valorilor și instituțiile democratice din România și pentru protejarea principiilor fundamentale prevăzute de Constituție” (așa cum se consemnează în preambulul legii).

Este nedemocratic și neconstituțional să sancționezi o persoană pentru că și-a exercitat în mod legitim dreptul de a candida și de a fi aleasa în organele reprezentative ale statului, fără a i se putea reproșa o faptă interzisă de lege, o conduită ilicită, fără a i se stabili legal o formă de răspundere bazată pe vinovăție.

Este nedemocratic și neconstituțional să desființezi pur și simplu un mandat încredințat de popor în virtutea suveranității sale.

Este nedemocratic și neconstituțional să anulezi un mandat câștigat de un funcționar public numit într-o funcție de demnitate cu respectarea legilor în vigoare, de regulă prin concurs, care și-a câștigat astfel dreptul la stabilitate și să faci acest lucru făcând abstracție de lipsa unei răspunderi juridice bazată pe o faptă ilicită și pe vinovăție.

Imprejurarea că, oarecum în mod bizar, după ce prin art.4 se introduce categorica sancțiune a **nulității**, prin art.6 se derogă de la primul text în cazul aleșilor - care își pot continua mandatul până la final - nu schimbă planul analizei. Persoana respectivă urmează să „beneficieze” de interdicția de 5 ani cu începere de la data terminării mandatului. Pe de alta parte , ne întrebăm sub ce credit și sub ce presiune publică își va putea termina persoana astfel ostracizată restul de mandat.

Caracterul nedemocratic contrar principiilor statului de drept a unor măsuri de acest fel reiese și din deciziile CEDO la care ne-am referit.

Tot atât de puternice, dar și mai actuale sunt considerentele pe care le-a formulat Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept (Comisia de la Veneția) prin avizul 524/2009 pe care l-a emis la solicitarea Curții Constituționale a Albaniei cu privire la o lege a lustrației.

Prevalându-se de argumente asemănătoare celor prezentate și sesizate (dar și de altele, foarte puternice și pertinente), Comisia de la Veneția a conchis la punctul 154 – că „dispozițiile legii lustrației cu privire la revocarea mandatului președintelui republicii, a membrilor Curții Constituționale, a membrilor Curții Supreme, a Procurorului General, a deputaților și miniștrilor în caz de „certificat de verificare B” (actul de constatare a stării de incompatibilitate a persoanelor vizate emis de o autoritate constituită în acest scop – subl. n.) constituie o violare a garanțiilor constituționale a acestor mandate și este așadar contrarie principiului preeminenței dreptului.

9. Cu privire la unele din categoriile de persoane citate de lege respectiv membru în consiliul de administrație sau în conducerea executivă a BNR sau a altor bănci de stat; membri în adunarea generală a acționarilor sau în consiliile de administrație a regiilor naționale, companiilor naționale și societăților comerciale cu capital de stat, ca reprezentanți ai intereselor statului român, considerăm că în afara criticilor de neconstituționalitate la care ne-am referit în cele ce preced, se poate susține că în aceste cazuri sunt încălcate și prevederile art. 45 din Constituție cu privire la libertatea economică, potrivit căreia accesul liber al persoanei la o activitate economică, liberă inițiativă și exercitarea acestora în condițiile legii sunt garantate.

Nu se poate susține cu argumente juridice de ce persoanele vizate, cărora li se reproșează activități trecute de ordin politic pot fi sancționate prin interdicția de a participa la conducerea și administrarea unor entități care desfășoară activități economice.

10. Așa cum am mai precizat în câteva din punctele anterioare legea al cărui obiect îl are sesizarea este criticabilă și pentru retroactivitate. Or,

așa cum s-a statuat prin art. 15 (2) din Constituție legea dispune numai pentru viitor cu excepția legii penale sau contravenționale mai favorabile.

Aceasta înseamnă că o lege se aplică pentru ipoteze, fapte și acțiuni care se petrec după intrarea ei în vigoare. Nu se poate pretinde cetățenilor să respecte legile în vigoare și să acționeze în spiritul lor dar să aibă în vedere și reglementări viitoare care vor putea apărea.

Toate persoanele care sunt vizate de această lege au acționat la vremea respectivă într-o ordine de drept existentă și recunoscută ca atare (atât la nivelul legislației cât și al instituțiilor de stat existente). Nu li se poate pretinde, acum, după atâția zeci de ani că ar fi trebuit să anticipeze schimbarea regimului politic și elaborarea unei alte legislații, apariția unui alt sistem de drept.

11. Conștienți de șubrezeala motivației unei legi cu astfel de măsuri care afectează democrația, principiile de drept și mai ales drepturile și libertățile fundamentale ale omului, autorii legii (cei care au inițiat-o și votat-o) s-au referit în expunerea de motive la „necesitatea de însănătoșire a moralei publice, întinată de cutumele comuniste”, iar în preambulul legii la „consolidarea valorilor și instituțiilor democratice din România și pentru protejarea principiilor fundamentale prevăzute în Constituție” pentru a invoca astfel restrângerea exercitării unor drepturi și libertăți a unor persoane pe dispozițiile cuprinse în art. 53 din Constituție.

Din examinarea prevederilor art. 53, precum și în paralel a măsurilor adoptate prin această lege rezultă în mod indubitabil că dispozițiile sale abuzive, excesive și nedemocratice nu pot fi justificate de rațiunile care au fost avute în vedere de Constituție.

Să analizăm dacă măsurile de restrângere (în realitate de desființare) a unor drepturi și libertăți prevăzute în lege pot fi justificate, dacă întrunesc condițiile prevăzute în art. 53.

Potrivit textului constituțional exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz pentru:

1. apărarea securității naționale, a ordinii și a sănătății;
2. apărarea moralei publice, a drepturilor și libertăților cetățenilor;

3. desfășurarea instrucției penale;

4. prevenirea consecințelor unei calamități naționale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav.

Pe de altă parte, restrângerea astfel motivată poate fi dispusă numai dacă:

- este necesară într-o societate democratică;
- măsura trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o;
- măsura trebuie aplicată în mod nediscriminatoriu și fără a aduce atingere existenței dreptului sau a libertății.

În ceea ce privește condițiile care trebuie îndeplinite. În privința punctelor 1, 3 și 4 credem că nici chiar autorii legii nu s-au gândit să se raporteze pentru că niciuna din ipotezele menționate nu pot avea legătură cu motivele lustrației. Autorii legii se referă la „necesitatea însănătoșirii moralei publice”, pe de o parte și la „consolidarea valorilor și instituțiilor democratice din România”, pe de altă parte, ceea ce ar putea plasa condiția la punctul 2.

Fără să fim bănuți că inventăm greșeli sau incoerențe de formulare se cuvine să relevăm cu certitudine că nu ne aflăm nici în această ipoteză. Constituția nu se referă la „însănătoșirea moralei publice” ci are în vedere două scopuri distincte: **apărarea sănătății** (atunci când aceasta este amenințată) și **apărarea moralei publice** (la fel atunci când aceasta este amenințată la fel ca și securitatea națională sau ordinea).

Și atunci este clar că autorii legii invocă un temei care nu se încadrează în textul art. 53 ceea ce înseamnă că justificarea este neconstituțională.

Dar, trecând peste rigoarea interpretării textului constituțional (rigoare care dat fiind caracterul textului trebuie să fie maximă) să vedem, simplificând lucrurile, dacă persoanele vizate de lege prezintă vreun pericol public, dacă amenință societatea românească, statul sau ordinea de drept.

De la înlăturarea regimului comunist au trecut peste douăzeci de ani, timp în care s-a instaurat în România o democrație recunoscută și pe plan

internațional, ale cărei mecanisme funcționează și se consolidează. Autoritățile statului de drept nu sunt amenințate decât de alte eventuale boli sau vicii decât pericolul comunist.

Multe persoane care au aparținut fostei „nomenclaturi de partid” au fost înlăturate din funcțiile publice, iar unele au fost chiar condamnate penal.

Foarte multe persoane care au deținut diferite funcții în aparatul PCR sau în structurile administrației de stat s-au integrat pe drumul nou parcurs de societatea românească, și-au însușit și respectat regulile statului de drept, regulile democrației, inclusiv cele ale pluralismului.

Și atunci care este amenințarea lor, pe ce se justifică măsurile de restrângere a drepturilor și libertăților lor?

În momentele de criză profundă cu care se confruntă România, țara are nevoie de solidarizarea cetățenilor ei, de reconciliere și unire, nu de dezbinare, sau de alimentarea resentimentelor, a înverșunării și a dorinței de răzbunare.

În contextul celor expuse mai sus este clar că măsurile cuprinse în lege sunt disproporționate în raport cu situațiile avute în vedere, sunt discriminatorii atât față de restul cetățenilor, dar chiar în rândul persoanelor care au fost în situații similare la care se referă legea.

Pe de altă parte, subliniem încă o dată prevederea din art. 53 din Constituție potrivit căreia, în condițiile strict reglementate, se poate acționa doar pentru restrângerea unor drepturi și în niciun caz pentru eliminarea, pentru desființarea lor.

În sprijinul argumentelor noastre invocăm din nou avizul nr. 524/2009 al Comisiei de la Veneția care la punctul 160 consideră că în cazul legii lustrației din Albania „multe elemente indică faptul că legea ar putea constitui o ingerință disproporțională în dreptul de a fi ales, dreptul la muncă și dreptul la acces în administrația publică”.

Amintim de asemenea că aceleași concluzii rezultă din rezoluțiile APCE pe care le-am evocat și din hotărârile CEDO la care ne-am referit deja.

Pentru toate aceste motive, vă solicităm să constatați că Legea lustrăției, privind limitarea temporară a accesului la unele funcții și demnități publice pentru persoanele care au făcut parte din structurile de putere și din aparatul represiv al regimului comunist în perioada 6 martie 1945 – 22 decembrie 1989, în integritatea ei, este neconstituțională.

Cu deosebită considerație,

Viorela Hiribencu

Liderul grupului parlamentar al alianței politice PSD + PC

SEMĂȚURĂ PENTRU SUSȚINEREA
 JESIȚĂRII LA CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
 PRIVIND LEGEA LUSTRAȚIEI

Nr. crt	Nume și prenume	Semnătura
1.	AREKENCIOVICI VIORCEL	
2.	IOBĂGHE FLORENTIN	
3.	Numențiu Claudiu	
4.	NICULESCU-DUMĂZĂ BOGDAN	
5.	MĂSAR RODICA	
6.	MOLDOVAN CARMELIA	
7.	ȘON-MIRCEA POPEȘCU	
8.	NEACȘU MARIAN	
9.	Itu Cosmin	
10.	Rădoi Neculai	
11.	Hoșie Mircea	
12.	STĂH. IOAN.	
13.	CINDREA IOAN	
14.	TEODORESCU HORIA-	
15.	GRAMA HARIȘA	
16.	DĂMIAN IOAN	
17.	DOLINEAȘCHI ANDREI	
18.	TRĂȘĂNĂRIAN ȘTEFAN	
19.	Solomon Adrian	
20.	JUVA MIRCEA	
21.	ANTOCHI GHEORGHE	
22.	POPEANGĂ V. VASILE	
23.	ELIGA VASILE	
24.	I. Pantim	
25.	COMĂCI ȘTEFAN	
26.	Ștrăduț Ștefan	
27.	CRISTEA VICTOR	

Nr. crt	Nume și prenume	Semnătura
28	Renneriș Cornel Gustem	
29	ROMAN JOAN SOBIR	
30	Nistor Vasile	
31	Ana Ciungu	
32	NICA DAN	
33	VLASE	
34	TILVAR ANGEL	
35	VLADOIU AUREL	
36	BOJINTARU EUGEN	
37	Colin Ion	
38	Andrușcă Ion	
39	Lup Silviu Petru	
40	NECHIVEDIU MARIANA	
41	NITA CONSTANTIN	
42	STAN ION	
43	MACCEȘ COȘTICĂ	
44	MARINESCU ANTONELLA	
45	ROȘCA CHERȘTĂ	
46	TOP GEORGIU	
47	GEORGESCU FILIP	
48	BURNET ION	
49	Amirreș Ion	
50	Dumbrău - Curtea	
51	DIȘANCI SONIA	
52	ANDON SERGIU	
53	FLOREA DAMIAN	
54	BLEOTU VASILE	
55	ZGONEA VASILE	
56	Jancu Julian	
57	Surdă Ștefan D. Vintu	

Nr. crt	Nume și prenume	Semnătura
	MARTIN EDUARD	